

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice in inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Mladina je v nevarnosti

Menda še nismo nikdar tako tožili o porazenosti naše mladine, kot danes. Pa tudi karbi za mladino in njeno pravo vzgojo ni bilo morda še nikdar tako malo, kakor v današnjih časih.

Ravno te dni smo brali v časopisih, kako so doli pri Rajhenburgu zasačili »rokovnjaško tolpo otrok«, celo četo pod 14 let starih fantičev, ki so z neverjetno prefriganostjo kradli vse, kar jim je prišlo pod roke in so bili po načinu velikih uzumovičev organizirani. Vse jim je prav prišlo: jestvine in orodje, blago na sejarskih stojnicah in denar v cerkvenih nabiralnikih. Skrivališče so imeli v podzemeljskem rovu, kamor so znašali tudi nakradeno blago. Preskrbeli so si tudi samokrese in potrebno vlomilsko orodje.

Ko vse to čitamo, se nam zdi skoraj neverjetno, pa je vendar resnično. Takih stvari v naši deželi doslej nismo bili vajeni.

Kdo pa je kriv, da pride do takih žalostnih pojavov? Vsi oni, ki jim je zaupana vzgoja mladine doma, v šoli in izven nje, se morajo potrkati na svoja grešna praa. Predvsem vsi oni, ki hočejo mladino vzgajati brez Boga in čere. Ali ni že zadnji čas, da se zedinijo vsi, ki imajo nalogo vzgajati našo mladino na edino in zdrav pot, ki nam jo kažejo božje zapovedi?

Kako? Vsa šolska in izvenšolska vzgoja naše mladine mora temeljiti na verski podlagi. Noben poskus nadomestiti v otrokovi duši to, kar smo morda otroku že vzeli s tem, da smo mu vzeli vero, se ne bo obnesel. Vsa nadomestila za izgubljeno vero so tako plehka, da niti pri otroku ne drže.

Tiskana beseda ima na mladino velikanski vpliv. Vse, kar je tiskano pa ni primerno za mladino. Saj slab tisk še odraslega človeka ne prerjetno hitro pokvari! In vendar, kaj danes naša mladina vse čita! Kako malo pazijo starši na to, s kakšno duševno hrano se pita njihov otrok. Čita zgodbe o roparjih in zločincih vsake vrste in se opaja s podrobno opisanimi dogodki iz njihovega žalostnega življenja. Ali je potem čudno, da si mlada domišljija izvoli te žalostne junake za svoje vzornike in se prične ravnati po njihovem zgledu? Koliko mladih ljudi je že uničilo branje takega strupenega čtiva!

Kino je druga taka, ali pa mogoče še hujša pohujševalnica mladih ljudi. Nezveste žene in pobešnice, roparji in morilci, koristolovci in leparji se v najbolj vabljivi obliki predstavljajo na nešteto načinov po naših kinih tudi najnežnejši mladini. Kako slepi so starši, ki nemalokrat sami prično voditi svoje otroke v kino, kjer stroci že v zgodnji mladosti spoznavajo najbolj žalostne globočine človeškega življenja in si tako življenje kaj radi naredijo za svoj vzor.

Pojdite enkrat po ljubljanskih kinih, pa boste videli, kako se zbira tam mladina pri 12, 14 letih in se naslaja nad življenjem orientalskih haremov in velikomestnih beznic, katerih življenje se z največjo prefriganostjo kaže na platnu. Ali je čudno da ti vedno se ponavljajoči zgledi potegnejo mladega človeka za seboj?

Napačna ljubezen staršev do otrok otroke nemalokrat pokvari. Nihče ne sme njihovega ljubljenečka pokregati, kaznovati. V cerkev ga ne puste, enkrat je prevroče, drugič prehladno. K zakramentom, ki so mlademu človeku najtrd-

nejša opora v boju za poštenje, mu nemalokrat celo branijo. Pač pa mu dovolijo, da cele popoldneve brca žogo ali pa zmrzuje na smučeh v snegu.

Dandanes so za mladino resni in nevarni časi, bolj kakor kadarkoli prej. Čim večje so nevarnosti, tem več je treba paznje pri vzgoji in tem več pripomočkov in sredstev, da morajo otroci dobri ostati. Kdor bo danes vzgajal mladino brez Boga, bo njegovo vzgojno delo udarec v vodo. Kdor pa danes mladino naravnost trga od Boga stran, ta je zločinec, ki ne ruši samo srečne bodočnosti naše mladine, ampak je tudi grobokop naroda in države.

V luči zgodovine

Ze stari Ciceron je vedel povedati, da je zgodovina šola za življenje. Znani naš pisatelj dr. Detela je pa baje hudomušno pristavljajl k tem besedam, da so alcer resnične, ampak nobeden se v tej šoli ničesar ne nauči.

Res je to, da zgodovino vedno še premalo poznamo. Kamorkoli pogledamo, najdemo polno praznega in golega: v domači, v svetovni, v sveti zgodovini. Kaj pa šele, da bi v zgodovini iskali značaje! In vendar ostajajo v zgodovini resnični značaji; ne taki, ki jih pisatelj po svoje izoblikuje, ne taki, kakršne mora pokazati igralec na gledališkem odru, ampak pravi, resnični značaji, kakršne je naredilo življenje, kakršne je izklesala vera in kakršne so izmaličile ovire in neprilike, ob katere so ti ljudje zadevali, pa jim niso znali kljubovati; padli so, omagali so, izgubili so se, sebi in tudi drugim v nesrečo.

Res je pa tudi to, da zlasti šolske zgodovinske knjige preveč poudarjajo, kako so se širile, padale in izginjale posamezne države, naštevajo celo vrsto krvavih bojev, nagromadijo pred dijakom celo vrsto vladarskih imen in letnic, da bi pa zgodovina opozorila mladega fanta tudi na značaje v zgodovinski nastopajočih, vodilnih oseb, za to pa ni ne časa, ne prestola.

Zal tudi, da mnoge hiše premalo pazijo na knjige; ne znajo še ceniti njih vrednosti. Koliko hiš, koliko društev te ali one sorte hrani v svojih predelih Starekovo »Občno zgodovino«! ki jo je nekdaš izdajala družba sv. Mohorja! Kako lahko bi nam bilo s to knjigo v roki vas opozarjati na celo vrsto zgodovinskih moč in žena in na njihove značaje! Ali pa primerjati posamezne značaje med seboj!

Zanimiv je tudi pogled v sveto zgodovino, bodisi kar beremo o ljudeh, ki nam jih opisuje sv. pismo, ali če pogledamo v zgodovino sv. katoliške Cerkve, ali pa če vzamemo v roke življenjepise svetnikov. Povsod najdemo toliko skritih in odkritih biserov, da bodo prej potekle ure vašega življenja, kakor boste vse

bogastvo značajev pregledali, proučili in si ga tudi vsaj delno prisvojili.

Nad vse pomenljivo je, kako nas uči zgodovina, kakšen vpliv na značaj ima vera. Ni treba, da bi bila ravno katoliška, vsaka, tudi poganška vera vpliva na značaje, samo če se je človek pošteno drži. Nimam namena poganstva povzdigovati, pač pa bom namenoma povedal nekaj primerov iz poganških časov, ki kažejo, kako vera dviga človeka, dokler se je drži in čim bolj človek od vere odpada, tem bolj trpi tudi njegova značajnost, oziroma raste njegova neznačajnost.

Rimska vojska je oblegala mesto Ardejo. Nekega večera so se v taboru zbrali kraljevi sinovi pogovarjali s svojim stricem Tarkvinijem Kolatinom, kdo ima boljše ženo. Vsak je seveda hvalil svojo. Hoteli so se pa tudi prepričati, kdo ima prav. Podali so se v Rim in našli so kraljeve sinove, kako se se veselile in gostile v veselih družbah, Kolatinova žena v Kolaciji pa je z deklamirani sedela na preji in opravljala domača gospodinjstva dela. Nekaj dni potem je skrivaj prišel v Kolacijo kraljev sin Sekst in je pošteno Lukrecijo, Kolatinovo ženo, pripravil v sramoto. Poštena Lukrecija radi sramote ni mogla več živeti. Poslala je v Rim po svojega očeta in pred Ardejo po svojega moža. Ko sta prišla, sta jo našla v črno oblečeno. Povedala jima je, kaj ji je storil kraljevi sin Sekst, rotila je očeta in moža, naj se mašujeta nad hudodelcem, porinila je sama sebi nož v srce in umrla. Ta čin je zadostoval, da se je razkačeno rimsko ljudstvo obrnilo proti kraljevi rodbini in jo vrglo s prestola.

Kdo pa si danes kaj stori iz tega, če premožni gruntarski sin zapelje in onečasti siro-mašnega, bajtarskega dekleta! Pred leti je nekeje sin premožnega posestnika zapeljal dekleta, potem jo pa umoril in sežgal njeno mao: kdo se danes še meni za to, kdo ga obsoja! Živimo. A prehitro živimo in prehitro pozabljamo na madeže, ki blatijo našo narodno čast.

Epirski kralj Pir se je vojskoval z Rimljani. V bojih je sicer v začetku zmagoval, vendar pa se je kmalu prepričal, da bo zmaga nad Rimljani zunaj dokaj trd oreh. Zato se je skušal izlepa pomiriti z Rimljani. Poslal je v Rim zgovornega in pametnega Kineja, da bi pridobil Rimljane za mir. Kinej je šel od enega vplivnega moža do drugega, vsakemu je ponudil mnogo zlata in srebra, da bi ga pridobil za Pirove mirovne pogoje. Zastonj. Poskušal je v zborovanju pregovoriti Rimljane za Pira. Z jezikom je skoraj več opravil. Že se je namreč nekaj zborovalcev nagibalo k misli, da bi sprejeli Pirove pogoje. Ko je slepi starček Apij Klavdij to slišal, je prosil, naj ga ponese med zborovalce. Zašel je tam govoriti. Pa kako! Njegova beseda je vidno pogrnila, kar je Pirov poslanec s svojim jezikom že skoraj dosegel. Kako je pač mogel zadeti svoje rojake z besedo: "Dolej sem vedno obžaloval izgubo svojih oči; danes pa mi je žal, da nisem še gluhi, da mi vsaj ne bilo treba poslušati teh sramotnih reči." Uspeh je bil ta, da so Rimljani ukazali Kineju, naj gre takoj iz mesta in naj pove svojemu gospodarju, da z njim tako dolgo ne bodo govorili o miru, dokler bo stal na rimljanski zemlji. Lahko si mislite, s kakšnimi vtisi je Kinej stopal k svojemu gospodarju in nič preveč ni rekel, če je zadrževal Pira, da se mu je vse rimsko mesto zdelo kakor veliko svetišče in ko je bil v rimskem starešinstvu, je mislil, da sedi med samimi kralji.

Kako vse drugačno ozračje je bilo v istem Rimu dobrih 150 let pozneje! Rimska gospoda je klicala na zagovor kralja Numidije, ki mu je bilo ime Jugurta. Prefrigani Numidijci je prišel, a ne prazen, pač pa obložen z zlatom. In to mu je prav prišlo. Mazal je po Rimu pri imenitnih gospodinjah in mazal, dolder se ni izmazal. Rimske starešinstvo ni bilo več kakor zbor kraljev, Rim ni bil več svetišče. Vlase, ki jih je Jugurta dobil v Rimu, je dobro povedal v znanih besedah: "O, podkupljivo mesto, kmalu boš našlo konec, samo če boš našlo kupele!"

Ti trije primeri iz rimske zgodovine nam glasno pričajo, kako je pri Rimljanih padala zvestost, čimbolj se je verno poganstvo izgubljalo in čimbolj so postajali Rimljani za svoje versivo brezbrizni. Seveda rimska država ni propadla takoj po Jugurtovem odhodu; orjaški brast se ni zgrudila pod emim samim mahljajem. Nagnita pa je bila. In to je bilo dovolj, da je še nekaj stoletij hiralala in gnjala, dokler ni slednjim izhrala.

Slovani smo skoraj vseskozi mehke duše, prenehke; zato nam zgodovina piše pesnikove besede v spomin: "Ah, naši so samo grobovit." Tudi nesloga se nam rada očita. Nemci so že od nekdaj oblastni in gospodstva željen narod in se imajo za to zahvaliti svoji bujni zgodovini. Angleži so trgovci skozi in skozi, Jude bogataši, ki brez države s svojimi financami vladajo skoraj celi svet. O Američanih piše naš rojak Trunk, da ima Američan neomajno zaupanje v svojo lastno moč, da se zaveda svojih dolžnosti, namreč, da je on sam, ki vlada in ki se vlada, pa da tudi iste pravice priznava svojemu sosedu, svojemu bližnjemu, da zato njega ne sme ovirati, da mu je prosto, če si hoče svoje zadeve urediti po svojem, da v skupnih zadevah njegove glas ravno toliko velja kakor lastni in da se mora drugi smatrati za prav tako zvestega in zavednega, kakor je on sam (Amerika in Amerikanci, str. 316 in nast.).

RAZGLED PO SVETU

Načrt nove avstrijske ustave

Načrt ustavne preuredbe je gotovo in bo predložen zvezni vladi v predles in odobritev. Računali je, da bo koncem meseca predan javnosti. Minister dr. Ender se je o načrtu izjavil sledeče:

Načrt nove ustave predvideva ustanovitev dveh parlamentov ali zbornic, ki bosta delovali druga ob drugi vsaka na svojem točno odmerjenem polju. Ena teh zbornic se bo imenovala »Kulturna zbornica«, druga pa »Gospodarska zbornica«. Ti dve zbornici si bosta med seboj delili vse zakonodajne posle, razen tih, ki jih bo upravljal »Svet dežel«, ki li se sestavljal iz vseh deželnih poglavarjev in finančnih ravateljev zveznih dežel naše republike.

Poleg obeh zbornic uvaža ustavni načrt še poseben »Državni svet«, katerega člani pa bodo imenovani na predlog zveznega kancerja od predsednika republike. Državni svet bo igral isto vlogo, kot jo imajo drugod senati ali višje zbornice, razum da ne bo državni svet lahko ugovarjal in zaviral ter končno onemo-

gočil izglasovanje zakonov, ki bi jih smatral za protiuslavne ali državljanski dobrobiti nasprotno.

Važno je pri tem novem načrtu, da ne izpreminja zveznega značaja države, tako da ohranijo vse dosedanje dežele avtonomijo v dosednji meri. Edino izjemo tvori Dunaj, ki bo dobil kot državna prestolnica posebno ustavo, kot jo imajo Pariz ali Beograd ter bo pod neposredno upravno oblastjo osrednje zvezne vlade.

Kulturna zbornica bo deljena v šest stanov: učiteljski stan, ki mu pripadajo tudi starši šolobveznih otrok, pravniški in pravosodni stan, duhovski stan, zdravstveni stan, stan drugih kulturnih delavcev.

Gospodarska zbornica se sestavlja iz treh velikih gospodarskih stanov, to je kmetijski stan, obrt in trgovina ter promet in kredit.

Novo bo še to, da člani novih zbornic ne bodo več sprejemali plač, ampak bodo dobivali samo odškodnino za vsako sejo, ki so ji prisostvovali.

AVSTRIJA

s Suvič na Dunaju. Italijanski državni podtajnik v zunanjem ministertvu Suvič je te dni prišel na Dunaj. Taki prihodi niso samo čim vladnosti, ampak imajo vedno politično ozadje. Hitlerjevci so pozdravili Suviča s papirnatimi bombami in demonstracijami, vladni krogi pa so peli njemu in Italiji veliko slavo. Časopisje piše, da se je pri tem obisku šlo za čim ožje gospodarsko in politično sodelovanje med Italijo, Avstrijo in Madjarsko, najbrže torej ne za vzajemno delovanje z Malo zvezo, ampak proti njej. Suvič je zagotovil sedanje avstrijske vladne kroge, da bo Italija varovala samostojnost avstrijske republike. V diplomatskem jeziku to pomeni, da bo Avstrija sicer neodvisna od Nemčije, pač pa bo morala biti za ceno dela tržiškega pristanišča in kake druge drobtinice pokorna Italiji. Resnična samostojnost Avstrije bi bila zajamčena samo v prijateljski zvezi z Malo antanto.

s V verskih vprašanjih so meročajne edino le izjave škofov. »Reichspost« priobčuje odločen, pri tem pa dostojen odgovor na izjave, ki jih je dal nemški državni podkancler v. Papen v Vratislavi. List pravi med drugim, da je bila sveta dolžnost avstrijskih škofov, da nastopijo proti napačnemu tolmačenju glede stališča, ki so ga nemški katoliški škofje zavzeli proti načelom in delu nacionalno socialistične stranke. Hitler-

jevci so izjave nemških škofov tolmačili tako, kakor da bi ti odobraval nacionalni socializem. S to trditvijo so agitirali tudi po Avstriji. List dalje ugotavlja, da je stališče avstrijskih škofov notranje avstrijska zadeva. O vseh verskih vprašanjih so meročajni samo škofje. Nihče ne sme ovirati škofov pri izvrševanju teh njihovih dolžnosti. List pravi, da ne dvomi v pošteno pričanje v. Papna v cerkvenih in verskih vprašanjih. Toda tudi on mora ostati pri tem tam, kjer ostane vsak dober katoličan, kadar govori o nastopu celokupnosti katoliških škofov v eni državi. Avstrijski škofje so javno izjavili, da ne odobrayajo načel nacionalnega socializma. To so morali storiti, ker hoče ta pokret podjarmiti tudi avstrijski katoliški narod. Nemški nacionalni socializem bi moral z dejanji dokazati, da mnenje, ki ga imajo o njem avstrijski škofje ni pravilno.

AMERIKA

s Razno. V Ely Minn. je umrl Peter Režek iz Krašnega vrha pri Metliki. — V Des Moines Iowa je umrl Tomaž Potočnik iz Škofje Loke. — V San Franciscu Cal. je odšla v večnost Marija Lučev roj. Plut iz Starihovega vrha v Beli krajini. — Istotam je zapustila svet Katarina Fir, iz Lokvice pri Metliki. — V Pittsburgu je izdihnil Paul Pauri, doma nekje s Primorske. — V Los Angelesu je bil v predoru do smrti podstut Janez Vukovič, doma nekje iz Dalmacije. — V Njujorku so slovenske žene in dekleta organizirale Slovenski telovadni klub, ki je že pričel z redno telovadbo. — V Springfield Ill. se je obesil 52-letni Matija Rindigaj iz Vač pri Litiji. — V Buenos Aires v Argentini je zapel mrtvaški zvoni Angeli Kosmač iz Straže pri Cerknem na Goriškem. — Ravnotam je umrl 28 letni Anton Olavan iz Reber pri Žužemberku. V Chikagi je zapustil ta svet 57 letni Jožef Debelak iz Podnarta na Gorenjskem. — V Columetu Mich. je izdihnila 62-letna Lucija Shaltz iz Severina na Hrvaškem. — V Sargeut rudni-

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poslani uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 2064-64 Bruxelles, FRANCIJA: No 1217-64 Paris, POLJA: POLJA: No 1454-68 Var. Danci. LUXEMBURG: No 8967 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. knjižnice.

ku v Kevatinu Minn. sta bila ubita 39-letni Matija Grobnič in 42 letni Jurij Stimac. V bolnišnici v Wauwatosa je umrla 80-letna Marija Kovačič, doma nekje iz Dolenjskega. — V Pueblo Col. je umrla Jennie Lekše iz Strug. — V Forest City Pens. je vlak do smrti povozil 38 letnega Janeza Klemenca iz Borovnice. — Istotam je odšla v večnost Alojzija Fenc iz St. Vida na Dolenjskem. — V Clevelandu so pokopali Ano Pečjak roj. Vidmar. — V Little Falls. je umrl Jože Simončič, doma pri Sv. Križu na Vipavskem. V Butte Mont. je umrla Jožefina Kambič iz Višnje vasi pri Ambrusu. V Cantonu O. je zapustil solzno dolino Frank Rotar iz Kala pri St. Petru na Krasu. — V Des Moines Iowa. je zapustil svet Tomaž Potočnik iz Škofje Loke. V Bridgeportu O. je odšel v večnost John Kenig, kočevski Nemec. — V Milwaukee je zaspala v Gospodu Ivana Pugel iz Dolnjih Sic pri Novem mestu.

NEMČIJA

s Za samostojno Posaarje. V januarju se mora izvršiti v smislu mirovnega dogovora glasovanje v Posaarju ob francoski meji, ki naj odloči, bode li v bodoče pripadalo zopet Nemčiji. Da je Hitler ponudil Francozom sporazum za vrnitev Posaarja, je značilno. Poznavalci tamšnjega položaja poročajo, da se je s prihodom Hitlerja nemški položaj jako poslabšal, ker je večina prebivalstva organizirana v socialdemokratski stranki, tej najhujši nasprotnici narodnega socializma. Tako bi se utegnilo zgoditi, da bi se posaarsko prebivalstvo izjavilo sicer ne za Francijo, a za samostojno Posaarje. Veliko vlogo igra tudi dejstvo, da živi ljudstvo večinoma od izvoza v Francijo in dosti manj od izvoza v Nemčijo.

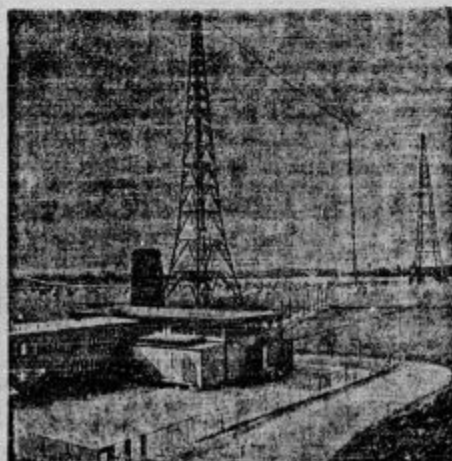
DROBNE NOVICE

Casopis, pisan v ciganiščini, je začel izhajati v ruski Moskvi.

Nemški diplomati nočejo vstopiti v Hitlerjevo stranko. Ne verujejo v njen trajni obstoj? 300.000 prebivalcev šteje bolgarsko glavno mesto Sofija.

Od 14 na 18 mesecev hočejo podaljšati vojaško službo v Češkoslovaški.

Samo 60 odstotkov tega, kar je bil prej, naj bo vreden dolar. Tako hoče predsednik Roosevelt.

Radijska oddajna postaja na Lipcem je zgorela. Ogenj je zajel obe anteni, ki sta bili zgrajeni iz lesa. Segel je 125 m visoko. Pogasili so ga šele po poldrugi uri trdega dela.

Vaš verni tovariš!

Od nekdanj že je Schichtovo terpeninovo milo gospodinj zvest zaveznik pri pranju in domačem delu. Ohranite mu tudi Vi trajno prijateljstvo.

Torej! Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

..ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

ST. 3-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Vedno večji obseg zavzema spor v nemški protestantski cerkvi, ki je popolnoma pod Hitlerjevim vplivom.

115 cm je imela v premeru zelnata glava, ki jo je pridelal neki vrtnar v ameriški državi Colorado.

Notranji minister Göring je zaukazal razpust nemških frimasonskih lož.

6000 svojih fašistov je dala zapreti romunska vlada.

Avstrijci se pogajajo z Italijani za svobodni del pristanišča v Trstu.

Levičarsko vlado imajo zaenkrat na otoku Kubi, kjer divjajo politični nemiri že dolgo.

Pogorel je leseni antenski stolp radio postaje v nemškem Leipzigu.

379.000 prebivalcev je imela Nemčija dne 1. januarja 1934 manj kot pred enim letom.

130 očetov obiskuje šolo za pravilno vzgojo mladine v Glasgowu na Angleškem.

17 milijonov Din vreden diamant so našli v južni Afriki.

Umrli je v Londonu Ana Virubova, bivša dvorna dama ruske carice in zaščitnica zloglasnega Rasputina.

Metersko mero so uvedle s 1. januarjem 1934 kitajske carinarnice.

75-letni bivši nemški cesar Viljem se je zelo neugodno izrazil o hitlerjevski politiki.

Na več kot en milijon je naraslo v novembru število brezposelnih v Italiji.

Nenavaden prizor iz narodnega parka Glacier v Ameriki, kjer se pozimi pogosto dogodi, da se veliki medvedi, ki prosto okoli tekajo, približajo turistom, da bi dobili kaj za pod zob. Prijazne živalice vedno kaj ujamejo

KAJ JE NOVEGA

Strašna požarna katastrofa

Tega in tega dne je v tem in tem kraju rdeči petelin strahovito gospodaril. Več posestnikov, ki so zadovoljno živeli na svojih kmetijah, je čez noč prišlo na beraško palico. Vse jim je uničil ogenj. Nimajo ne krme za živino, ne živeža za družino, nimajo ne obleke, ne strehe nad glavo. Potrebni so izdatne pomoči.

Take in podobne vesti smo lahko v preteklem letu teden za tednom čitali po naših časopisih. Koliko gorja so samo lansko leto povzročili po naši deželi tako pogostni požari! Z gotovostjo lahko trdimo, da se bodo take žalostne vesti ponavljale tudi v tem letu. Zepet bo stotine naših družin nesrečnih.

Kdo Vam more jamčiti, da morda ravno Vas ne bo letos zadela taka nesreča? Ali se zavedate, kako dobrodošla je v takih dneh vsaka pomoč? Kako hudo je pogorelcu, ki ni bil zavarovan, ali pa pogorelcu, ki nima okrog

sebe usmiljenih ljudi, ki bi bili voljni pri-
skočiti na pomoč.

Za svoje najbolj nesrečne naročnike, ki bi jih, česar naj jih Bog varuje, zadela letos požarna nesreča, ima tudi »Domoljub« pripravljen skromno podporo. Vsak »Domoljubov« naročnik namreč, ki plača meseca januarja naročnino za list za celo naprej, dobi v slučaju, da mu pogori njegova stanovanjska hiša, od uprave »Domoljuba« 1000 Din požarne podpore, takoj ko predloži od županstva in župnega urada sestavljeno potrdilo, da mu je res pogorela stanovanjska hiša in da je v redu plačal naročnino.

Samo en teden je še časa, da si tudi Vi, ki doslej še niste poravnali naročnine za list, zagotovite to pomoč za slučaj nesreče. Zato ne odlašajte! Takoj danes stopite na pošto in uredite to stvar, da se pozneje ne boste kesali, kakor se je kesalo že veliko naših naročnikov, ki so to zamudili.

ZAHVALE

V noči 22. oktobra 1933 mi je ogenj uničil hišo. Ker sem te meseca januarja plačal »Domoljuba« za celo leto, mi je uprava izplačala 1000 Din podpore, za kar se ji iz srca zahvalim. »Domoljub« pa vsakomur priporočam.

Jože Ilren, s. r.

Dol. Križ št. 1, p. Žužemberk.

★

V noči na 8. november 1933 mi je pogorela hiša. Ker sem naročnik »Domoljuba«, mi je uprava lista izplačala 1000 Din podpore, za kar se najlepše zahvaljujem in »Domoljuba« vsakomur priporočam.

Ohonica, pošta Borovnica.

Františka Petrič.

★

Čenjeni upravi »Domoljuba« se prav priščno zahvaljujem za podporo 1000.— Din, ki sem jo prejel ob priliki požara. Vedno Vam bom hvalčen in priporočal »Domoljuba« vsakomur. Še enkrat: Bog plačaj za Vašo dobroto!

Z odličnim spoštovanjem Martin Srna, Gorje pri Bledu.

OSEBNE VESTI

d 80 let je dopolnil vrl katoliški mož Benko Antun v Križih nad Zagorjem ob Savi. Bog ga ohrani še mnogo let!

d 70 letnice je praznoval na Visokem, župnija Senčur pri Kranju, daleč poznani kršćanski moški in pevec Jagodice Jožef. Bog ga ohrani še mnogo let!

d 60 letnice rojstva je obhajal znani ljubljanski trgovec in posestnik g. Josip Olup. Bog ga živi še mnogo let!

d 40 let že služi pri istem gospodarju Ježetova Malka — Malka Kepić v Ljubljani. Čast zvestemu, poštenemu delu!

V vsako hišo Domoljuba!

DOMAČE NOVICE

d Zvonjenje k dnevu. Tozadavna odredba ljubljanskega škofijskega ordinariata se glasi: 1. Zvonjenje k dnevu naj se vrši posled le: ob nedeljah, ob zapovedanih praznikih in ob praznikih, odpravljenih od papeža Pija X., ki se pa pri nas še slovesno obhajajo; na god patrona dotične cerkve; na dan celodnevnega čiščenja sv. Rešnjega Telesa, kakor je določeno za zvonjenje na predvečer tega dne; na one dni, ko se v župniji ali dotični cerkvi vrši izredna slovesnost ali pobožnost (sv. birma, misijon, duhovne vaje itd.); na one soprazničke, pred katerimi prejšnji dan zvoniti dopust. 2. To določilo velja le za one cerkve v škofiji, pri katerih se je doslej to zvonjenje vršilo; na novo naj se to zvonjenje nikjer ne vpeljuje. 3. Zvoni naj se točno ob določeni uri; a pozimi ne pred 4. uro in poleti ne pred 3. uro. 4. Za sporne zadeve glede tega zvonjenja so pristojni dekanjski uradi. 5. Odlok stopi v veljavo 1. februarja 1934.

d Naravnost sveti stolici je podrejena ljubljanska škofija. Tako govori odlok svete kongregacije z dne 25. novembra 1933.

d Vse prav pride. Na Poljani, na Podkorenem sedlu, tam pri Kranjski gori, se razvija zadnje čase živahen promet z živil, zlasti z mesom in moko. V Avstriji so živila namreč precej dražja kakor v Jugoslaviji. Zato prihajajo reveži s Koroškega kupovat na mejo. Avstrijska finančna oblast dovoljuje, da vsak kupi in prenese toliko živil, kolikor jih za svojo osebno potrebo, naši finančni organi pa ne ovirajo, da bi kdo tudi več nesel s seboj. Tam onstran meje dobivajo brezposelni malo podporo, a pripravljenci morajo biti, če bi bilo potreba, zgrabiti za kako javno delo. Ta podpora pa zadostuje, da prihajajo od daleč in v masah po cenejše meso in moko. Od začetka jih je kar mrgolelo, tudi po 200 na dan jih je prišlo. Obmejni stražniki so zahtevali samo prehodnico, zdaj pa hočejo že legitimacijo s sliko. Ko si bodo vsi oskrbeli legitimacijo, bo

spet mrgolelo. Našim trgovcem in obrtnikom je pa tudi v korist. Na naši strani tik meje so dvigali ponosni »Planinski hoteli«, kjer si vsak lahko dušo priveže. In Avstriji tega ne opazuje, ker je baš v ceni vina zelo velika razlika.

d Vpisi v zemljiško knjigo se morajo brez vsake izjeme izvršiti v državnem jeziku. Tako je odločilo prizivno sodišče v Ljubljani.

d Zelo zanimivo. Avstrijska vlada je za leto dni prepovedala uvoz »Mariborer Zeltinge«, ker vodi hitlerjevsko agitacijo.

d Te dni so pričeli izplačevati razlike, ki jo dolguje država nekaterim železniškim nastavlencem od leta 1923. Doslej so dobili izplačanih 20%, pravijo pa, da bo ostala razlika plačana še pred pomladjo. Z železničarji se bodo vsaj nekoliko oddahnili tudi številni trgovci in obrtniki, ki so s slabo plačanimi železniškimi uslužbenci v zlatilo.

— Doraščajoča mladina naj zavziva zjutraj kozarec naravne »Franz-Josef-grenčice«, ki dosega vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef« voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih.

d Če poti glavna vodovodna cev. Te dni se je ljubljanskemu mestnemu vodovodu pripetila nezgoda, ki bi mogla postati kahal usodna ter bi povzročila v mestu zelo neuporabne posledice. Kakor znano, vodita iz mestnega vodovoda v Klečah v rezervoar na Rožniku dve glavni napajalni cevi. Ena od teh dveh cevi je počila in sicer tik mestne vrtnarje na cesti Pod Rožnik. Voda je takoj zalila cesto, ki se je spremenila kar v malo jezera. Vodstvo mestnega vodovoda je to cev takoj zaprlo in pričelo s popravili. Cev pa ni počila morda zaradi naprave, saj je takrat snežilo in tudi tla niso bila tako zelo zamrznjena, temveč iz drugih vzrokov, katere že preiskujejo. Zdi se, da so se na tem kraju zaradi zunanjih vplivov razmere v zemlji nekoliko spremenile. Popravilo cevi je bilo skrajno naporno. Delavci so delali vse popoldne, vsa noč in šele drugi dan opoldne se je posrečilo po 24 urah čev popraviti. Le srečno naključje je hotelo, da ni počila tudi druga glavna cev, ki je bila prav tako v nevarnosti. V tem primeru bi bila Ljubljana najmanj dva dni brez vode.

VINA dolenska, štajerska in sploh vse vrste kupite pri **CENTRALNI VIN & RUM** v Ljubljani

d 60 milijonov dinarjev za alkoholne pijače je izdala Ljubljana v letu 1933. Koliko so ga ljubljanski izletniki popili na deželi, številke ne povedo.

d Umetni zobje, oziroma krone iz zlata, platine in srebra se smatrajo kot razkošje (luksuz), je pojasnilo finančno ministrstvo.

d Zopet bo začela delovati tvornica za impregniranje lesa v Hočah. Tovarna je dobila večja državna naročila.

d 10.000 Din za graditev evangeljske cerkve v Dol. Lendavi v Slovenski krajini je darovala banska uprava.

d Taka božičnica je pa že nekaj. V Črni pri Prevaljah so pridelili božičnico. Nad 400 otrok je dobilo vrednosti za 14.000 Din.

d Iz enega davčnega urada dva. Finančni minister je sklenil, naj se dosedanje področje davčnega urada v Mariboru razdeli na dva

dela. Za mesto Maribor naj posluje poseben davčni urad pod naslovom »davčni urad za mesto Maribor«, za ostalo področje pa bo posloval drugi davčni urad pod naslovom »davčni urad za Maribor-okolice«. To razdelitev je treba izvršiti do 15. februarja.

d Tudi v Preserju bodo ponovne občinske volitve. Upravno sodišče je razveljavilo občinske volitve v Preserju in odredilo nove. Sodišče je ugotovilo pri volitvah take nepravilnosti, ki so odločilno vplivale na potek in rezultat volitev. Tako se je na pr. predstavnik druge liste moral odstraniti z volišča, ko so začeli šteti glasove. Tudi mu volivna komisija ni pustila, da bi zapisoval zasebno oddane glasove, češ, da bi s tem vplival na volivce in jih razburjal. Dalje se je sodno ugotovilo, da so volili nekateri ljudje, ki v volivnem imeniku sploh niso bili vpisani. Ker je znašala razlika glasov med obema listama le dvoje glasov, je možno, da so prav ti neopravičeni volilci odločili izid volitev. To razsodbo upravnega sodišča je ljudstvo z velikim zadoščenjem pozdravilo.

d Okrog 180 kg mesa je prišlo v preteklem letu na vsakega Mariborčana.

d V letu 1933 je bilo birmanih v ljubljanski škofiji 11.560 ljudi.

d Glede porabe električnega toka je Maribor prvo mesto v državi. Na vsakega prebivalca pride letno 300 kilovatnih ur.

d Napisi na šolah kakor tudi na pečatih morajo biti v cirilici in latinici. Tako je odredilo ministrstvo.

d Penarejeni 20 dinarski srebrniki so se pojavili v Ptuj.

d Proračun mestne občine ljubljanske za leto 1934/35 ter računski zaključki za leto 1932 so razporejeni občanom na vpogled med uradnimi urami v mestni posvetovalnici od 17. do 30. januarja.

d Nova trgovinska pogodba z Italijo. Za slovenskega kmeta je nova trgovinska pogodba z Italijo, ki je bila sklenjena 4. t. m. v Rimu, posebne važnosti, kajti ta znatno omejuje možnost prodaje njegovih pridelkov bodisi v lesu kakor v živini. Vsa zadnja leta je italijanska vlada na vse mogoče načine omejevala naš izvoz živine, deloma tudi lesa, podpirala pa uvoz živine iz Madjarske, lesa pa iz Avstrije. To svoje gospodarsko nasprotstvo proti nam je hotela še bolj poudariti s tem, da nam je odpovedala trgovinsko pogodbo in započela z novimi pogajanjmi, ki so se zaključili 4. t. m. v veliko škodo naše živinoreje in našega gozdarstva. Nova trgovinska pogodba ni sicer še objavljena, vendar toliko se ve, da je za naš izvoz živine še precej ugodna, manj pa za izvoz lesa. Ta »ugodnost« za izvoz naše živine obstoji v tem, da se je dosedaj plačevala uvozna carina za vole v višini 350 lir od živali, kar bi približno odgovarjalo carini 50 lir za 100 kg; odslej bo pa ta carina znašala 85 lir za 100 kg (približno 340 Din). To zvišanje se izvede postopoma: v prvih štirih mesecih po 70 lir, peti mesec 80 lir in nato 85 lir. Uvozni kontingent za našo govejo živino je določen na 45.000 glav, to je nekaj več, kakor smo izvozili lani in znatno več kakor 1932 leta. Za uvoz niso potrebna nobena posebna italijanska dovoljenja. Če bo mogoče pri tako visoki uvozni carini izvoziti navedeni kontingent živine, je vprašanje, kajti obremenitev 3.40 Din pri kilogramu pomenja znaten pritisk na cene naše živine na domačem trgu. — Ničesar pa nam ne povedo glede pogojev izvoza našega lesa.

Edino, kar moremo sklepati iz avstrijskih časopisov, ki se hvalijo s tem, da bo ta jugoslovansko-italijanska pogodba znatno povečala avstrijski izvoz lesa v Italijo, je to, da mora biti ta točka za naše gospodarstvo skrajno neugodna. To bi znalo uničiti vso našo lesno kupčijo in težko prizadeti 140.000 slovenskih gozdnih posestnikov. To pa pomeni najhujši udarec slovenskemu narodnemu gospodarstvu.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenica do urejenega železnice in črvesja.

MED BRATI HRVATI

d Socialni davek so uvedli v Zagrebu. Davkoplačevalci plačajo novi davek od občinske doklade. Od doklade v višini 400 do 2000 Din se plača 10%, od 2000 do 4000 Din 15%, od 4000 do 10.000 Din 20% in od doklad nad 10.000 Din 25%.

d Eden od tisočih. Sestre v sarajevskem nadškofijskem sirotišču so te dni v temnem kotu na hodniku našle tri neznane male deklice. Bile so čisto tuje in plašne. Obležene so bile v same unazane tunje, vse zanemarjene in polne uši. Redovnice so se kajpada takoj zavzele za uboge črvice, jih skopale, preoblekle v nove oblečke in jim dale jesti. Bile so vse sestradane. Zadevo so sestre potem naganile policiji, ki je takoj našla očeta teh nesrečnih otrok. Žena mu je pred 14 dnevi umrla, sam pa živi v največji bedi in pomanjkanju. Ker so se mu otroci smilili, jih je pripeljal k sestram v sirotišče ter jih skrivaj tam pustil, da bi njegove punčke vsaj jesti dobile. To je žalostna zgodba ubogega očeta. Ena deklica je stara dve leti, drugi dve pa sta dvojčki in po pet let stari.

d Dve novi travnici negavie je dobilo Sarajevo. Zdaj so tam že štiri travnice s tem blagom.

d Kravav pretep med muslimani. V Velčevu pri Ključu v Bosni so se muslimani v nedotni džamiji krvavo stopli. Bilo je v ponedeljek, ko so se vaščani muslimanske vere v džamiji zbrali k molitvi. Molitnica je bila čisto polna. V gnječi med množico je bil tudi Alija Cepahović, ki ga je pa hudo bolela noga. Zraven njega je stal Atif Krivič, ki se je menda po nerodnosti zadel v Alijevo bolno nogo, kar je Alija hudo zabolelo. V hipni nejevolji zaradi hude bolečine je Alija Atifu povedal nekaj gorkih. Sedaj je bil pa Atif hud in je Aliju primazal klofuto — kar v džamiji seveda. Alija mu je pa kajpada ročno vrnil in nastal je hud pretep. Zbrani molilci so posegli vmes in preprečili pretep v džamiji. Molitev se je potem v miru nadaljevala in končala. Toda zunaj na dvorišču je po molitvi, ko so se razhajali, Alijin brat Mehmed planil v Atifa in ga začel klofutati. Sedaj je šlo za res. Kar 50 možakov se je spoprijelo. Kmalu je bilo na dvorišču deset ranjenec. Šele orožništvo je napravilo red in mir.

d Prometne težave na Hrvatskem. V noči na 17. januar je na progi med Belgradom in Zagrebom divjal hud vihar. Orkan je napravil vzdolž vse proge, zlasti pa na progi med Andrijevcem in Brodom ogromno škodo. Brzovlak, ki je odpeljal v Belgrad, je moral v Andrijevcu čakati štiri ure, da so očistili progo in mu omogočili prehod. Orkan je med Andrijevcem in Brodom porušil okoli 200 telefonskih drogov ter jih vrget na progo. Posebni delavski oddelki so bili poslani v pomoč in so z največjim naporom vpostavili železniški

Panflavin

Občudujejo in zavideajo ga.

Čeprav je najmlajši. Najhri se poslužuje po nasvetu staršev Panflavina pastil v pisarni, kjer je največja možnost nalezljivosti. Priporočamo Vam, da rinite s seboj zlasti v deževnih mrazih dneh

Panflavin pastile.

Ogled je registr. pod S. br. 21761 od 24. XI. 1933.

promet. Obenem so delali tudi na obnovitvi telefonske proge. Ker pa je bila proga potrgana nekaj sto kilometrov daleč, sta bila prizadeta tudi Belgrad in Zagreb. Belgradski brzovlak, ki bi moral priti v Zagreb ob 6.45, je prišel šele ob 11.25. Vihar je uničil tudi telefonsko progo iz Novske, kjer je prav tako izruval številne brzovjavne drogeve. Enako so bile hudo poškodovane železniške signalne naprave. Na progi Zagreb—Split je divjal prav tako hud veter. Zlasti pa v Vrhovini in Zrmanji. Zagrebški nočni brzovlak, ki je odpeljal v Split, je imel sedemurno zamudo. Split-ski vlak, ki bi moral priti v Zagreb ob 11, je prišel tja šele ob 13. Ker je direktna telefonska zveza med Zagrebom in Belgradom popolnoma uničena, je pošta z največjim naporom obnovila telefonsko zvezo preko Splita, tako da je Zagreb lahko govoril z Belgradom.

IZ NAŠE PRESTOLICE

d Novi zakon o srednjih šolah je pripravljen in bo kmalu predložen skupščini in senatu. V novi zakon bo baje vnešena tudi odredba, po kateri bodo smeli vsi študenti modroslovja prodavati v gimnazijah in sorodnih šolah.

d Bresovostne početje. Zdravstveno nadzorstvo v Belgradu je ugotovilo, da velik del belgrajskih trgovcev prodaja svojim kupecem kavo, mešano z neke vrste graškom (navtom) in drugimi rastlinskimi plodovi, ki nimajo ni

katke vrednosti. Kako taki bresvestni trgovci eskodujejo kupce vidimo iz tega, da stane 1 kg prave kave 60 Din, 1 kg graška pa 4 Din. In vendar se prodaja mešanica po 60 Din za kilogram!

d Osem zemunskih lovcev je te dni lovilo v okolici Zemuna. Plen je bil zelo obilen. Ustrelili so 24 zajcev, tri velike lisice in dva divja prašiča. Eden od teh je tehtal 45 kg, drugi pa nič manj kakor 305 kg. Ta velikan se je dolgo časa branil, dokler ga niso obkolili vsi lovci in ga z mnogimi strelci ubili.

Južno Kalifornijo pogosto obišče potres. Človeških žrtev je vedno mnogo. Zdaj si pomagajo s tem, da zidajo silno nizke hiše. Kakor vidimo na sliki, so si Američani postavili šole celo iz platin, to je nekake šotore.

d Narodni poslanec Miloš Aleksić je po-
zabil v beograjskem tramvaju aktovko s 37.000
dinarji. Pošteni sprevodnik Popović jo je na-
šel in izročil svojemu ravnateljstvu, ki je g-
postancu aktovko z denarjem vrnilo. Aleksić
je dal sprevodniku Popoviću lepo nagrado v

znesku 100 Din, beograjska občina pa je na-
gradila sprevodnikovo poštenost z bankovcem
za 1000 Din.

d Uradno poročajo: Zadnje dni se širijo
glasovi o predstojetih političnih izpremembah
in se delajo nove kombinacije zlasti v zvezi z
imenom prosvetnega ministra Radenka Stan-
kovića. Zaradi tega smo pooblašteni izjaviti,
da so vse te vesti o novih političnih kombi-
nacijah in vesti v zvezi z imenom Stankovića
izmišljene in brez podlage. Minister Stanković
odločno oporeka, da bi bil s svoje strani dal
pobude za te vesti ali da bi bil koga poobla-
stil, da v njegovem imenu govori komurkoli
ali da se pogaja o kakšni politični spremembi
ali o novi politični kombinaciji.

d Nad 700 profesorjev za srednješolsko služ-
bo leži pri ministrstvu prosvete v Beogradu.

d Deset gostiln sta zaprli v smederevski
Palanki tamkajšnja davčna uprava in finanč-
na kontrola. Gostilničarji niso plačali zastal-
nih davkov in trošarinskih tak.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah
zgadi, slabosti, glavobolu, migrenam, oči razdraže-
nih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela
povzroči naravna »Franz Joeselova« gredica od-
prto telo in olajša krvni obtok.

NESREČE

d Gospodarsko poslopje je pogorelo po-
sestniku in gostilničarju Jakobu Beraniću v
Jablanah pri Pturju.

d Deble ga je zadelo naravnost v čelo. V
Podurski gori pri Mariboru so spravljali po-
riži smrekove hlode iz Thurnovih gozdov na
nakladališče. Radi ledene riže so letela de-
bla z bliskovito naglico v dolino ter jih je me-
talo daleč proti sredini nakladališča. Pri na-
kladanju hlobov je bil tamkaj zaposlen 20 let-
ni Franc Časar. Dasi so ga tovariši svarili, se
ni zmenil za padajoča debela ter se je nepaz-
ljivo približal kupu. V tem hipu pa je švist-
nilo po zraku močno štirimetersko deblo in
zadelo Časara naravnost v čelo. Pod straš-
nim udarcem je počila lobanja ter se je ne-
srečni fant zgrudil mrtov.

d Sam si je vzel življenje poljski žid-me-
dicinac na ljubljanski univerzi David Zeleer
iz Lodza na Poljskem. Vzrok ni znan.

d Smrtno se je ponesrečil pri spravljanju
lesa Osar Franc, voznik pri Kramoleu na Lo-
kavici pri Mežici.

NOVI GROBOVI

d Krije vse odeja ena. V Grosuplju se je
smrtno ponesrečil elektrotehnik Filip Mar-
n. — V Trebnjem je nenadoma umrl tamošnji
lekarnar Janko Ruprecht. — V Trbovljah je
zapustil solzno dolino restavrador Dominik
Kokalj. — V Mengšu je zapel mrtvaški zvon
trgovcu in posestniku Gregorcu Francetu. —
Na Primorskem pri Litiji je odšel po večno
plačilo najstarejši mož v fari 88 letni Fran-
c Koren iz Preške. — V Ljubnem so položili v
gomilo 71 letno posestnico Rozalijo Rant. — V
Novem mestu je umrl železničar Ljubič Josip.
— V Mariboru je odšla k Gospodu po plačilo
sedlarjeva žena Justin Ana. — V Ljubljani so
umrli: posestnica in trgovka Ivana Seunig,
roj. Kušar, pošni ravnatelj v p. Josip Flera,
Ida Schwenner, roj. Peklaj, in trgovka Ma-
rija Begelj. — Naj počivajo v miru!

Na severnem Atlantiku je silen mraz. Za tiste je
to silno neprijetno. Na sliki ladja »Albert Ballin«,
ki je vsa v ledu in jo mornarji čistijo.

RAZNO

d Državno sodišče za zaščito države je
izreklo sodbo proti Cosulichu Karlu in Mariji
s Sušaka zaradi zločina vohunstva v korist ne-
ke tuje države. Karel je dobil deset, Marija
pa pet let ječe. Po prestani kazni bosta za
vedno izgnana.

d Močno verigo je raztrgal. V Zagrebu so
ljudje zasacili vlomilca. Poklicali so stražnika,
ki je vlomilec uklenil v verigo. Ugotovilo se
je, da se vlomilec piše Stjepan Poljak, ki je
nedavno pobegnil iz kaznilnice v Lepoglavi.
Ko ga je stražnik privedel na policijo, je Po-
ljak v veži z neverjetno močjo raztrgal veri-
go, vrzel stražnika na tla in stekel po hodni-
ku v drugo ulico. Neki sprehajalec je hotel
ustaviti begunca, pa ga je vlomilec s tako silo
butnil, da je padel. Poljak je dirjal dalje, ven-
dar pa so ga stražniki dohiteli, uklenili v dvoj-
ne verige in odpeljali v zapor.

d Oddahnili so se zajci. Iz Dolenje Stubi-
ce na Hrvaškem poročajo, da so tamkajšnji
lovci bili vel iz sebe, ker jim je nekdo pobral

Eno najboljših francoskih letal »Emeraude« je zašlo v snežni metej, strmoglavilo na zemljo in zgorelo.
Od krasnega letala je ostal kup pokoljenega železja in sežganih človeških teles.

vse zajčke izpred nosa. Lovci so šli po pomoč k orožnikom. Ti pa so šli iskat divjih lovecev. Dva orožnika sta dva dni hodila okrog in iskala. In v dveh dneh sta prijela 12 divjih lovecev. Pri njih so našli 11 lovskih pušk, 1 pištolo, kajpada dosti žice za zajčke, zajčjega mesa, kože, fazanov in perja. Sedaj so lovci orožnikom zelo hvaležni. No, pa tudi vajčki so se oddahnil.

d Tako se ne zidajo šole. V »Politiki« čitamo to beležko: »V nekem hercegovaškem selu so kmetje sklenili, da zgrade šolo. V ta namen so začeli nabirati prostovoljne prispevke in takoj v začetku zbrali 3300 Din. Od tega denarja so dali 1000 Din nabiralcem, 2250 Din pa je šlo za pisarniške in potne stroške. Med drugimi je dobila 1600 Din komisija, ki naj bi določila prostor, kjer naj bi se šola zgradila. Ko so ta prostor našli, so zapravili še ono malo vsoto, ki so jo zbrali. Nato so obupali in ne mislijo več na novo šolo.«

SKROFULOZNE RANE

spajajo človeka, ker mu celo po ozdravljenju puste vidne nelepe brazgotine. »Fitonine hitro pozdravi rane in to tako, da ne ostanejo nikakoli nelepi znaki. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 17 pošlje brezplačno »Fitonine dr. s. o. j., Zagreb 1-78.

n Krajevni odbor vojnih invalidov v Novem mestu naznanja, da se bo vršil dne 4. februarja redni občni zbor v prostorih Narodnega doma. Pridite!

n Prosvetno društvo v Borovnici vprizori v nedeljo dne 28. jan. ob 3 popoldne v društveni dvorani igr »Revtček Andrejček«. Vljudo vabljeni.

Katoliški društveniki, ki poznajo važnost odra, morajo videti svojo prvo dolžnost v tem, da poskrbe, da se tudi njihovo igranje postavi v službo katoliške obnove. Vsak član in članica katoliških društev mora poznati izdanja »Založbe ljudskih igere, ki jih dobí za letno naročnino 60 Din. Letos izidejo poleg mesečnika štiri knjige. Pišite še danes dopisnico na Tiskovno društvo v Kranju.

KRIŽEV POT

(Nadajevanje.)

VIII. poglavje.

Gilbert je prišel v Pariz v spremstvu vojvode Bogomira v mesecu septembru. Božični zvonovi so se glasili, ko je prvič zagledal zidovje in stolpe Rima. Ko je na vrhu nizkega griča ustavil konja, se je pusta rjava puščava Kampanje razprostirala za njim milje in milje daleč proti neprodinim gozdovom pri Viterbu, in Rim je končno ležal pred njim. Pred njim se je vzdigovalo velikansko pol razrušeno zidovje Avreljana, ki so ga napadali Gotje in Saraceni in Grki; pred njim se je vzdigovala trdnjava Hadrijanovega groba, velika, nepremagljiva, divja. Izmed mestnega zidovja so se semintja vzdigovali štirioglati in okrogli stolpi, označujoč mesta, kjer so se močni roparji utrdili v mestu samem. Iz onega kraja pa, kjer se je bil ustavil Gilbert, je bil Rim pod svetilni globlinami sinjega nebeškega oboka, ki jih ni kalil najmanjši oblaček, v brezprimerni jasnosti zimskega jutra videti samo kot ena dolga, rjava razvalina, kjer so samo sem in tja ostali nekateri deli cell, tako rjava kakor ostala pokrajina. Popolno razočaranje se ga je polastilo, ko je zrl tja. S svojim malim znanjem si je brez vsakega povpraševanja pri onih, ki so že hodili isto pot, zgradil neko namišljeno mesto neizrekljive lepote, v katerem so se vzdigovala

MED BRATI V TUJINI

Kako se godi našim rojakom
(Aumeta)

Proslava sv. Barbare je bila letos nekoliko bolj skromna kakor sicer. Doslej so za ta dan izbrali ženina in nevesto, ki so ju ob veselih zvokih rudniške godbe in v spremstvu delavstva ter uradništva odvedli v cerkev k sv. maši. Letos pa ženina in neveste ni bilo. Vsak se je te precej drage časti otepal. Pač pa so se rudarji v obilnem številu udeležili slovesne sv. maše, pri kateri se deli blagoslovljeni kruh, ki ga je treba pojediti kar v cerkvi. Za veselje konec so dali vsakemu še eno klobaso in dva vrčka piva, sveda tega pa ne v cerkvi. Ob tej priliki je bil soglasno sprejet jako praktičen predlog: naj bi bil redno vsako nedeljo na koru in pod korom primerno velik sodeček piva. Zraven bi se podala kakor puščje za klobuk klobasa z žemijo. Tako bi obisk pri božjih službah zvišali. Škoda, da ni zaenkrat najti nobenega veliko-dušnega dobrotnika, ki bi temu predlogu vdihnil življenje. Je zopet vmes kriza. Sploh je občutiti vsemogočno gospo krizo vedno bolj. Dela dajo po njenem ukazu le štirikrat v tednu in tudi plačo so tako na tenko odmerili, da postaja polagoma pas prevelik in hlače preširoke. — Nekoliko bolj veselo je bilo o božičnih praznikih. Večina je zaklala doma prašička. Pa tudi v cerkvi so se slovenski pevci zelo potrudili. Enako so bili vsi zadovoljni z lepim petjem na pevskem koncertu, ki ga je Slovensko delavsko društvo iz Aumeta priredilo na Silvestrovo nedeljo. Vsega je bilo tedaj dovolj: ubranega domačega petja, godbe in tudi

smeha, za kar so poskrbele igralka z enodejanko »Zakleta soba v gostilni pri Zlati goski«. — V sosednji koloniji Auden de Tiche sta 11. januarja na tihem obhajala srebrno poroko vira zakonca: Ana in Franc Miklavčič, doma iz toliminske okolice. Ker sta že nad 15 let naročnika in vneta brava »Domoljuba«, jima tem potom vsi prijatelji in znanci sporočajo svoje čestitke. Na zdravje še mnogo let!

Iz zagrebške torbe
(Zagreb)

Ej, brej velika je ta torba in marsikaj je v njej. Ne samo nekaj tisoč hit, 190.000 ljudi in njihova ropotija z židovskim denarjem (samo tega je pri pošteni ljudih premo, pa cerkva je tudi premo za verne kristjane...). — Tako ti je marsikaj v tej torbi dobro skrito, a malovredne stvari glasno naprodaj. Tudi Slovencev nas je veliko v tej torbi, samo ne najdeš jih tako lahko, čeprav kar lahko veš, da je vsak peti, ki ga srečaš, Slovenec, da ti v gostilni z dvema natakarcima gotovo streže ena Slovenka. Med nami rečejo, Hrvatje radi malo pozabljajo čez nas, češ, da domačinom kruh odjedamo, pa imajo le raje slovenske služkinje in slovenske osebe. Ze vedo zakaj! No, mi si takih besed ne ženemo k srcu in se zadovoljujemo s tem, da nam so v splošnem gospodarji mesta vendarle dobri. Tam gori pri Sv. Roku si pa povemo, kaj nas teži. Če je radi krize v Zagrebu 24.000 ljudi brez najpotrebnejšega, vemo, da je med temi dober del otrok slovenske matere. Bi jim radi pomagali, pa kako? Pravijo, da bo v prihodnje bolje. Upanje je lepo. 3 milijone, pravijo, bo mesto zbralo, da se zaposle brezposelni. Lepo! Samo to je zlo, da tisti milijoni jako po malem skupaj teko. Od 15.000 Din do treh milijonov je jako daleč — in le — 15.000 Din se je zbralo, a sedaj stoji denar pri bogatih, pridne roke pri brezposelnih, trije milijoni pa v računih. — O praznikih je neka ženska pustila novorojenčka v nunski cerkvi. Naj skrbi zanj sveti Vinko! — Oglasil se je japonski strah. Igračke, svinčniki in druga drobnarija je že tu, pride pa menda v kratkem 50 vagonov japonske robe. Kolesa bodo menda po 300 Din. — Kaj pa cene volom in kravov? To tudi zanima. Sejmski prostor je daleč. Povedo, da je kupčija z mesom draga, a voli so poceni. Komaj 4 Din kg za debele živali. A ribe se prodajajo po 45–60 Din. — Cebule dobiš za dinar

krasne cerkve iznad solnčnih ulic in trgov, nasajenih z mogočnimi drevoredi. Tam so po njegovih mislih hodile cele množice mož z obrazi podobnimi Bernardovemu v sijajni nedolžnosti in polni upanja v življenje. Tjekaj so v njegovi domišljiji prihajali vsi pravi vitezi sveta, očisti svojih grehov po bdenju na svetih mestih jutrovih, da obnove neprolomljene obljube čistosti, vere in prizanašanja. Tamkaj je v njegovih sanjah bival Oče vseh škofov, Kristusov namestnik, naslednik Petrov, služabnik služabnikov božjih, neomadežvana glava svete rimsko katoliške in apostolske cerkve. Tamkaj je ustvaril v svojem sreč bivališče vseh stvari, ki so pravične in poštene v nebesih in čiste in lepe na zemlji. Tako je bilo mesto božje, ki ga je bila zgradila njegova duša in v katerem je imel on bivati v miru, ki ga človeški razum ne more razumeti.

Za seboj v Parizu je pustil drugo prikazen, in sicer tako, ki ga je lahko omamila — tako naklonjenost, kakor le malokdo nameri nanjo, take nade, kakor jih more vsaditi le malo ljudi v svojem življenju in še manj jih vzgojiti, da dozore, tako ljubezen, kakršne se le malokdo more nadejati — ljubezen največje in kraljevske lepote.

Ko je odjezdil iz gradu na otoku, starejši za nekoliko mesecev in bogatejši po darovih, ki jih je prejel od vojvode Bogomira in Henrika Plantageneta, si je tudi mislil, da je za polovico življenja modrejši.

Zaupal je v svojo lastno moč, v svojo last-

no modrost, v svojo lastno vztrajnost; domneval je, da se je bil boril proti veliki izkušnji, kjer ga je pretresala in strašila prikazen nekega drugega zla; domišljal si je, da je ono malo ostrega kesanja, ki je ranilo njegovo srce s hrepenenjem po sladkosti greha, ki bi se bil lahko zgodil, žel preostanek strasti, ki ni bila popolnoma zatrta, dočim je bilo to samo poželjenje naravne nečimurnosti, ki ni bila dovolj silna, da bi obvladala zoprnost, ki jo je samo na pol domel.

Njemu samemu se je dozdevalo, da je žrtvoval svojo posvetno prihodnost radi svojega viteškega ideala; v resnici pa možu brez častihleplja ta odpoved ni bila težka in se je zgodila takorekoč v sporazumu z njegovimi praviimi željami in ne v nasprotju z njimi.

Sedaj pa je zrl na mesto svojih nad in ono se je prav pod njegovo roko razsulo v prašno razvalino; stal je na zemlji, ki jo je tek zgodovine naredil častljivo in kri kristjanov posvetila; bila pa je samo ena velika divjina, kjer je bil on središče. Sree mu je naenkrat upadlo in prsti so se mu krčevito oprijemali prsi jopiča pod plaščem, kakor da bi njegova bol bila resnična in telesna. Dolgo je sedel molče in nekoliko sključen v sedlu, kakor da bi bil utrujen od pota, akoravno je v resnici od zore jezdil komaj tri ure.

»Gospod,« se je oglasil njegov oproda Dunstan in prekinil premišljevanja gospodarja, »kréma je tukaj; morda najdemo v njej vode za naše konje.«

Gilbert se je malomarno ozri kviško; ko

vsako ceno, samo da bi izkupila za štruco kruha. — cel venec, seveda popoldne, ko ti jo kuma ponuja za Debeli purani se prodajajo po 50 Din en par.

Malo je medsebojnih stikov med zagrebškimi Slovenci — pa se delajo vedno novi. Gori pri Svetem Roku se sreča vedno več obrazov. Pa tudi neke druge ga sreča svojega poznanega — v jeronimski dvorani. Takole dvakrat vsak mesec kar velja iti tja, da vidiš na odru slovensko predstavo. Oder slovenski, gledalci slovenski, kakor doma neke. Prihodno nedeljo dne 28. januarja priredi slov. dekliška Mar. družba igr »Prisegame«, ki bo zopet zbrala prav veliko občinstva. — Tako lepa nada je vstala Zagrebčanom, da bodo imeli po ceni — kaj po ceni, skoro zastoj — prečude japonske ropotije in vsakdanjih potrebščin, ki bi jih pripeljali sem Japonci. Pa so se računali menda nekako zmedli, ker ostane središče japonske trgovine za Balkan še vedno na Dunaju, kjer ima svojo centralo največji japonski bogataš Mitsui. — Starokatoličani so praznovali v nedeljo svojo desetletnico odkar so v državi priznani. Govorili so o svojih »borbah in zmagah« in o velikih nalogah za Lodočnost. Pravijo, da so oni ti, ki imajo od Boga nalogo, da v sebi zedinijo katoliško in pravoslavno cerkev. No, vsekako so si privzeli lepo nalogo, samo, da jih je za to delo malo, malo. Pa njihovi duhovniki imajo preveč svojih osebnih skrbi, ker morajo skrbeti za otroke in ženo...

Samo en tečen

nas še loči od zadnjega januarja. Pohitite z obnovitvijo naročnine na »Domoljuba« vsi, ki še niste poslali naročnine in si načete napliti težkega očitka, da je po Vaši krivdi izpuščena podpora za slučaj požarne nesreče. Do 31. januarja 1934 mora biti poravnana celoletna naročnina.

Poslajte naročnino!

pa ni bilo nikjer v bližini videti nobene hiše, se je vprašajoč obrnil do svojega oprode. Lokav smeh se je prikazal na suhem temnem obrazu Dunstanovem, ko je pokazal na neko stvar, o kateri je Gilbert sodil, da so le tri senene kopice. V resnici pa tisto ni bilo nič drugega kakor tri stožčaste slamnate koče, ki so stale nekoliko korakov od ceste in kakih trideset korakov po griču nizdol. Vhod vseh treh je bil nizek in temen, iz enega pa je prihajal moder dim in se vzdigoval v mirni, hladni zrak. Nad istim vhomom je visela suha vejica in oznanjala, da se tam dobi vino. Majhen jarek zadaj za najbolj oddaljeno kočo je bil poln vode, nekoliko dalje pa je stala preprosta streha iz vej, da bi dajala potniškim konjem zavetje pred zlimskim dežjem ali poletnim solncem. Ko je Gilbert gledal tja, je prišel iz koče človek; pri tem se je skoraj do tal pripognil, da je mogel skozi. Nosil je dolge hlače iz kozje kože in dolg rjav jopič iz domačega platna, pridoben meniški halji, ki mu je segala skoraj do kolen in je bila privezana okoli pasu s pomočjo zvite vrvice. Gosti črni lasje so mu pokrivali glavo in tanka črna brada je obdajala rumeni obraz, ki je imel znani mrščeni izraz kampanjskih prebivalcev.

Dasi je bilo to prvo poslajališče te vrste, do katerega je Gilbert dospel na rimski planjavi, ga nobena stvar ni več mogla presenetiti in niti nasmešnil se ni, ko je odjezdil naprej in razjahal.

Poleg svojih oprod je imel seboj še gnojnača mul, ki je bil hkratu nekak vodnik in

Zaščitnim dolžnikom-kmetom!

Podpisane osreduje organizacije denarnih zavodov pozivajo vse one kmete, ki so zadolženi pri denarnih zavodih in mislijo, da imajo pravico do zaščite po uredbi o zaščiti kmeta z dne 22. novembra 1933, da do konca januarja predložijo svojim denarnim zavodom dokaz, da so zaščiteni. To je potrebno zaradi tega, ker morajo denarni zavodi z dnem 23. novembra 1933 zaključiti račune zaščitnih kmetov in jih od tega dne dalje voditi po določenih uredbe. Seveda velja ta poziv samo za one dolžnike-kmete, ki tega niso že uredili s svojimi denarnimi zavodi. Dokler prizadeti dolžniki ne dokažejo denarnim zavodom pravice do zaščite, jim ne morejo zavodi nuditi ugodnosti po uredbi. Dokazi o pravici do zaščite morajo biti verodostojni in resnični. Neresnične podatke lahko smatrajo denarni zavodi za poskus prevare, ki je kaznjiv.

Po določenih uredbe morajo dolžniki denarnim zavodom predložiti dokaze, da so ob času zadolžitve 1. sami ali s člani svoje rodbine obdelovali zemljo, 2. da njihova posestva tedaj niso presegala 75 ha črne zemlje (njiv, travnikov, vrtov, vinogradov, torej brez gozdov, pašnikov, ribnikov, kamnolomov), 3. da je bila tedaj njihova davčna podlaga ali katastralni čisti donos za odmero zemljarine, in v okolici mest in trgov poleg tega tudi podlaga za odmero zgradarine, v kolikor ta ni presegla 10.000 Din, višja kakor pa podlaga za odmero drugih neposrednih davkov. Isto velja tudi za posestva maloletnih, za kmetijske zapuščine in za take kmete, ki radi boleznimi ali drugih neuklonljivih vzrokov niso mogli sami obdelovati zemlje.

Najemniki posestev morajo dokazati, da so se v času zadolžitve kot najemniki pečali s kmetijstvom kot glavnim poklicem in da niso plače-

vali nobenega davka, razen morda uslužbenkega.

Bajtarji, sezonski delavci in podobni, morajo dokazati, da so imeli značaj kmeta, t. j., da so živeli na svoji domačiji in obdelovali zemljo, torej da so se pečali s kakšnim drugim poslom kot s postranskim zaslužkom.

Uredba sicer določa, da izdaja gori one njene dokaze županstvo, vendar navadno potrdilo županstvo ne zadostuje, ker ne nudi dokaza, saj dokaznih pripomočkov županstva večina slučajih sama nimajo. Zato naj dolžniki preskrbe pri davčnih upravah številčne podatke o davčni podlagi za davke, ki so jih plačevali ob času zadolžitve ali pri sodiščih zemljejnizne podatke in jih predložijo denarnim zavodom osebno ali po pošti. Točne podatke županstva morajo torej predložiti poglavitno le oni, ki so a poleg kmetijstva bavili še s kakim drugim poslom.

Zveza jugoslovanskih branilnic v Ljubljani, Zadrzna Zveza v Ljubljani,

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, Društvo bančnih zavodov v Dravski banovini.

Nove knjige

Pravkar je izšla že dolgo pričakovana knjiga »Mojsirski izpit« kot priročnik kandidatom za mojsirske izpite iz izpitne snovi: obrtne zakonodaje, trgovstva in državnozanstva. Knjigo je priredil Janko Traven, ki je razdelil snov v skraćeni obliki tako da je pregledna, toda nudi kljub temu vso stvarno, ki jo mora danes obvladati vsak kandidat za mojsirski izpit. Iz pestre vsebine je razvidno, da nudi knjiga vse, kar mora današnji obrtnik vedeti o javnem življenju, zato sama ne potrebuje še posebnih priporočil. To knjigo si mora kupiti vsak obrtnik, ker mu je neobhodno potrebna. Pišite ponjo na naslov: »Ljubljanska založba«, Ljubljana, Področni V/40.

tolmač in brez katerega je bilo tujcu nemogoče potovati po tistih krajih. Kmet se je priklonil Gilbertu do tal in ga peljal do vhoda koče, kjer je po navadi postregel svojim gostom z jedjo in pijačo; v mraku, ki je vladal znotraj, je Gilbert videl preprosto mizo in dvoje klopi, ki so stale na čisto pometeni stolčeni zemlji. Anglež pa je dajal znamenja, da bi raje sedel zunaj; radi tega so prinesli borno pohištvo na prosto. Tretja koča je bila nekaka spalnica za one potnike, ki jih je noč dohitela na njihovi poti proti mestu.

»Menih spi,« je rekel kmetar in položil prst na ustnice, ker so se Gilbertovi spremljevalci naglas razgovarjali blizu vhoda.

Gilbert je brez svojega tolmača razumel te besede; v onih časih so namreč vsi boljši ljudje poznali provensalski jezik, ki ni bil nepodoben gotovim narečjem v Italiji.

»Menih?« je ponavljal Gilbert malomarno.

»Tako se imenuje samega sebe in nosi sivo haljo,« je odgovoril kmet. »Vendar smo ga veseli, kadar pride k nam, kajti prinese nam srečo. Lahko se prepričate o tem, da govorim resnico: prišel je pozno danes po noči in vaša visokost je to jutro prvi gost.«

»Torej ga dobro poznate?«

»Vsakdo ga pozna,« je odgovoril mož.

Nato se je obrnil in Gilbert ga je videl, kako je privzdignil nekaka vrata iz vej in izginil pod zemljo. Klet je bila globoka in hladna in ena onih votlin, ki so v zvezi s katakombami in ki se nahajajo po celi Kampanji

od Rima vse do hribovja. Gilbert je sedel na manjšo klop koncem mize, njegovi trije spremljevalci pa so posedli po drugi in odložili čepice v znak spoštovanja do svojega gospodarja. Konje so privezali pod streho iz vej, dokler se ne bi toliko ohladili, da bi jih mogli napojiti. Južna stran koče je bila solčna in topla; v njej je dišalo po suhi travi, čisti slami in nekoliko tudi po tleh ognju.

Gilbert je komaj vedel, o čem da premišljuje, ko je zrl po valoviti pokrajini in spirali roke ob ročaj svojega dolgega meča. Baš takrat je prišel iz tretje koče nek človek, se obrnil proti solncu in si mel oči, predno je pogledal proti družbi pri drugi mizi. Ko jih je ugledal, se je za trenutek obočeval, nato pa je stopil h Gilbertu z čividnim namenom, da ga nagovori.

Akoravno je bila njegova postava nekoliko večja kakor navadnih ljudi, je bila vsled svoje suhosti videti nadnaravno velika, in težke gube njegove sive volnate halje so se združevale pod oprsjem, kakor da bi pokrivalo kako senco. Dolge koščene roke, ki so bile videti, kakor da bi bile spletene iz mišic in usnja, so visele izpod rokavov, ki so bili prekratki. Njegova glava je bila tako ogolata, da celo njegovi gosti lasje, ki so se mu valili po ramah, niso mogli narediti vogalov podobnih črtam, in obraz je kazal izrazite poteze fanatika — temna, vpadla lica, globoko vdrti žareči oči, velike črte asketiških ust, veliko čeljust, ki jo je pokrivala redka črna brada. Gilbert je videl pred seboj obraz in postav,

PO DOMOVINI

Atentat na brzovlak

V ponedeljek, dne 22. januarja ob 5.50 je med železnikoma postajama Videm-Krško in Brežice na 36.4 eksplozivni peklenjski stroj v direktnem vozu Berlin-Dunaj-Maribor-Zagreb-Sušak, ki je bil priklopljen brzemu vlaku Dunaj-Zagreb. Ta je odšel iz Berlina včeraj 21. t. m. ob 1.50 uro in prispel na Dunaj (zapadna postaja) ob 1.30 isti dan. Tam so ga priklopili na južni postaji namenjenemu brzovlaku, ki je odšel z Dunaja ob 21.30. Takoj po eksploziji se je vnel plin razsvetljavo; ogenj je objel ves vagon in je ta skoraj popolnoma zgorel.

Ko se je pripetila eksplozija, se je vlak takoj ustavil in so goreči vagon odklopili, obenem pa želi reševati potnike v njem. V vagonu je bilo potnikov, 3 od njih je eksplozija ubila in so jih

našli zgorele v vagonu. Njihova identiteta še ni dognana.

Od ostalih potnikov je lažje ranjen avstrijski državlan dr. Fritz Stern iz Gradca ter so ga takoj prepeljali v brežiško bolnišnico, kjer so mu dali zdravniško pomoč.

Ko so odklopili pokvarjeni vagon, je brzi vlak nadaljeval vožnjo in je pripeljal v Zagreb z majhno zamudo.

Peklenjski stroj je bil spravljen v sedežu enega izmed kupejev.

Ker se do zdaj ugotovljene okoliščine dokazujejo, da so spravili peklenjski stroj v omenjeni vagon v nezgodu, je oblast odredila, da se morajo vsi vagoni, ki pridejo iz Avstrije, na obmejnih postajah zamenjati z našimi.

Uboge naše služkinje!

Pred nekaj dnevi je prišlo dekletko v Zagreb, iskalo službo. Tam nekje iz srca Dolenjske. Pa bi že lahko vedela, kam naj bi se obrnila. »Naš Dom« bi ji bil najboljšo streho in najlepše zavetje in pomagal bi skorajšnji službi. Vedela je zanj, pa se ji je delo, da je ta »Naš Dom« zanj premalo nobel. No, dobiček je napravila! Šla je na Goljek, kjer je dala zavetje za dekleta, ki iščejo službo. Svoje stvari je pustila v garderobi na postaji in krenila na Goljek. Tisti listek, s katerim je bilo spravljeno njeno bogastvo, se ji je izmuznil iz žepa, morda ne nam. Gori na Šalati pa je par dni na to dobil neki človek kovček z različno vsebino in pismo, namenjeno neki slovenski služkinji. To pismo je nato pokazal pot dalje. Ko je dobila naslovna pismo, se je kar prestrašila, ker si ni mogla misliti nič drugega o tem, kako je mogla lastnina njene prijateljice priti tja gori. Morda umor. Kdo ve kaj. Pa so tekle nazadnje je srečno našli in z veseljem je spet dobila nazaj izgubljene predmete. Ne vedo in ne vedo dekleta, da ni vseeno, kam se kdo zateče in kod

hodi. Za dekleta najboljšo prehodno bivališče je ravno »Naš Dom« v Beograjski ulici 10. Samo 10 Din stane na dan, pa je človek na varnem. Pa še tole: Slabe so plače, ki si jih more katera obetati v Zagrebu. Ne rečem. So dobre in poštene gospe, ki poštno plačajo — a ne vse. Te dni je neko dekletko v službo za 70 Din mesečno.

Semič.

(Smrt vrliga moža.)

Dne 18. januarja smo pokopali vrliga moža g. Jožeta Kočevarja iz Črešnjeca 31. Ze dalj časa smo s strahom opazovali, kako se mu podira zdravje. Trikrat je šel v Ameriko, trikrat se zakopal v ameriške jame, da bi mu bilo v domovini prijetneje in njegovi družini. Njegov dom je postajal vedno lepši. Za vsak gospodarski napredek je imel smisel. Ko si je vse tako lepo uredil, je začutil, da ga je Amerika prevarila za najdragocenejše, da mu je izpodkopala zdravje... Ni mu pa vzela njegove moztosti. Vseskozi fin, pravi kmetijski inteligent, ki je hodil po

svežu z odprtimi očmi, je tudi ohranil čisto vero svojih očetov in vedno vestno vršil svoje verske dolžnosti. Vedno fin v občevanju smo ga občudovali in radi prihajali k njemu. Vsak pogovor z njim nam je kazal, kako ga je razgled po svežu poplemenitil... Zato ga je tako škoda, ne le njegovi družini, marveč vsem, ki smo ga poznali.

Smrtna kosa
(Osilnica)

Dne 15. januarja smo pokopali najstarejšega moža v naši župniji: Jožeta Pojeta, ki je izpolnil 85 let. Pokojni je bil vzor pravega kristjana: globoko veren, delaven kakor mravlja, dober kot kruh. Bog mu je dal 13 otrok, ki je vse vzgojil v strogo katoliškem duhu. 47 let je bil naročnik »Domoljuba« in Mohorjevič knjig ter velik pospeševatelj misijonskih časopisov. Kot ljubitelj lepe knjige si je nabavil tako lepo domačo knjižnico, da se človeku zdi skoraj neverjetno, da more kmet polagati rolake važnosti na to, kljub svoji zaposlenosti. Bog mu bodi plačnik za vsa njegova dela! Preostali pa naše sožalje.

Padel je hrast.
(Prinsko pri Litiji.)

Najstarejši mož naše fars, Koren Franc s Preske, se je te dni poslovil iz solzne doline. Pol meseca mu je še manjkalo, pa bi bil dosegel 88 let. Zoper starost pa ni zdravila. Dve ženi je preživel, tretjo zapuščal. Iz zadnjega zakona mu je ostala ena hčerka, ki se obiskuje osnovno šolo. Bodi mu zemljica lahka! Ostalim iskreno sožalje. — Zadnje čase smo imeli še dokaj lepo vreme. Pa smo se prezgodaj veselili. Sneg je začel zopet padati. Gorje tistim, ki si niso pravočasno preskrbeli drv! — Šola je dobila še eno petico. Ker je šolska soba razmerna velika in visoka, se v hudi zimi ni nikoli mogla dosti segreti. Upamo, da bo sedaj boljše, ko bosta šolsko sobo greli hkratu dve pečli.

Prosvetno delo
(Sostro.)

Tukajšnja Prosveta bo uprizorila v nedeljo, 28. jan., ob pol štirihi Finžgarjevo dramo »Naša kri«. Vstopnice je mogoče dobiti že med tednom pri g. Feliks Pavšič. Preteklo nedeljo smo imeli dobro obiskan delavski prosvetni večer. Ker bo društvo še v bodoče mesecino prirejalo te večere, vabimo vse naše prijatelje, da postanejo redni ali vsaj podporni člani društva in

akor bi utegnili imeti kak egiptovski puščavnik, asket iz Sirijske puščave, kak Janez Krstnik ali Anton Tehanski. Nosil je širok, usnat pas; počrnel rožni venec, čegar jagode so bile velike kakor orehi, mu je visel ob strani in nosil na konci preprost križ iz kovanega srebra.

Gilbert se je nekoliko vzdignil s svojega sedeža, pomaknil na drugi konec kratke klopi in povabil tujca, da sede poleg njega. Menih je nekoliko povesil glavo, toda niti ena mišica njegovega obraza se ni zganila, ko je molče razvel prostor. Sklenil je velike roke nad robom preproste mize in zrl na razpadajoče rjavo mesto proti jugu.

»Tujec ste tukaj,« je rekel v provensalskem narečju po dolgem odmoru in s posebno zvonkim glasom, vendar ni pogledal Gilberta.

»Nisem še videl Rima? Tamle leži vse, kar je od njega ostalo — gole kosti najslajšega, najkrasnejšega in najmočnejšega mesta vsega sveta, uničeno vsled moči, ugotovljeno po cesarjih, prefektih in baronih, propadlo življenja po hudi rakrani cesarskega in zapuščenemu kakor mrtev pes v Kampunji, da služi v plen zverem, ki žre mrhovino, in v grozo živim ljudem.«

Suhi tujec je uprl komolce na mizo in si bljuto grizel nohte, žareče oči pa so zrle po daljnih stolpih Rima. Tdaj je Gilbert spoznal, da ta človek ni bil navaden potujoč menih, ki prosjači jedi, marveč človek, ki je imel svoje lastne misli in je bilo mučno slediti tem njegovim mislim. »Resnica je,« je rekel Gil-

bert, »da je Rim mnogo manj lepši videti, nego sem si mislil.«

»Vaše nade so prevarane, predno ste stopili skozi njegova vrata,« je odvrnil drugi.

»Mar ste vi prvi? Mar ste poslednji? Ali je Rim nehal z varanjem in naredil konec razčarjanju? Rim je varal in razočaral svet. Rim je oropal svet njegovega bogastva in ga požrl in postal suh kakor kost. Rim je oropal ljudi njihovih teles in jih prešerno raztrgal ud za udom, kakor kragulj fazana trga in raztrsa njegovo svitlo perje po tleh. Rim je oropal ljudi njihovih duš in nakrmil s njimi pekel do siteda. Sedaj pa je prišla vrsta nanj, njegove grablje roke so se posušile, njegove nenasiljive ustnice šklebatajo ob izpadajočih mu zobovih in vladar sveta je igrača Judov in odiruhov.

»Bridko govorite,« je rekel Gilbert in radevedno opazoval novega znanca.

Menih je vzdihnil in njegove oči so se čudovito omeščale, ko se je obrnil k mlademumužu. Prej je govoril z glasom, ki je počasi narastel v kričanje, podobno kriklu telesne bolečine. Ko pa je sedaj spregovoril, je bil njegov glas tih in mil.

»Bridko, toda radi njega, ne radi sebe,« je dejal. »Ako sem jaz dal svoje življenje zanj, mi on ne bo dati svojega. Akoravno sem položil njemu pod noge vse kar sem imel, ne položil on ničesar v moje roko, niti mi ne da drugega kakor jama in perišče zenlje za moje kosti, ako jih kak cesar ali papež ne pusti na viselih. Toda jaz sem zahteval od njega, radi

njega in v njegovo lastno dobro, da naj se vede pošteno in častno in izvleče svoj vrat iz jarma ter se otrse bremen, pod katerimi je omagel in padel. Zahteval sem od njega, da se postavi zopet pokonci, da zavrne ječ iz roke, ki ga je ranila, in da ne posluša glasu nasilja in bogokletstva. Zahteval sem, da Rim i žene tujega cesarja in vrže svečenika s kraljevega prestola in mu odvzame kraljevo krinko. Zahteval sem od Rima, da se zoperstavi veleroparjem, ki jih nazivlje barone, svoji korupciji, svoji tajni slabosti, kakor se poštenjak zoperstavi svojim grehom, se jih izpove in za trdno obljubi, da nič več ne razžali Boga. Vse to sem zahteval od njega in deloma je to čul. In jaz sem plačal kazen za te svoje zahteve, kajti izgnan sem iz mnogih kraljestev in izobčen iz cerkve.«

Rahel nasmeh, ki je morda deloma značil ravnodušnost, deloma usmiljenje, se mu je vijugah okoli asketiških ustnic, ko je govoril poslednje besede. Niso bile prazne besede v onih dneh in nehoje je Gilberta obšel strah pred tovaršem.

»Vidim, da ste pobožen človek,« je rekel menih mirno. »Moja navzočnost naj vas ne moti pri obedu. Grem svojo pot.«

Ko pa je začel vstajati, se je Gilbertova roka iztegnila in njeni prsti so se dotaknili koščene roke v širokem sivem rokavu.

»Ostanite, gospod,« je rekel, »in zastrujate z nami. Njem tak, kakor mislite.«

(Dalej)

tako pomagajo še k večjemu razmahu dobre ljudske izobrazbe, sami pa bodo imeli poleg drugih ugodnosti tudi prost vstop k vsem prosvetnim večerom. — Društvo izposojeuje tudi knjige; na željo preskrbi tudi knjige iz drugih knjižnic. — Nedruštvenih novic je pa že tudi toliko, da jih bo nekaj že treba dati v tisk — toda pozneje, ko bodo še bolj zrele.

Še par stvari.

(Vače)

V zadnjem Domoljubu je dopisnik zazvonil na veliki zvon, ko poroča, da se je gibanje Katol. akcije vsestransko razmahnilo. Če že ni vse zlato, kar se sveti, bo še tem manj, če se celo ne sveti. Za živahno katoliško aktivnost je treba toplote. Tu naokrog pa toplote manjka. Ker so strne grupe, zima in mraz. — S petjem pa se res lahko ponašamo. V zahvalo za trud dobi g. organist v dar cerkveno pevko, ki mu postane še ta predpust žena. — Javne prilike, tržke, kakor občinski so se kar lepo uredile in razjasnile. Kaj bi se ne, kjer so pravi ljudje! Vsi vedo eno, davke plačajo, gosposko ubogajo in gosposkarsko napredujejo! — Še to! Na predpustno nedeljo bo v domu res prireditev in sicer Vodopivčevi »Svobodi« in Vomergerjeva »Voda«. Zanašamo se na naše zanesljive igralce ter pričakujemo od prireditelje obilnega vžitka.

Za obstoj našega kmeta.

(Bohinjska Bistrica.)

Zveza mlekarških združenj je priredila v Prosvetnem domu 17. jan. veliko zborovanje. združeno s skioptičnim predavanjem. Ljudi je bila polna dvorana. Trajalo je od 9. do 14. ure. Nastopilo je več govornikov, katerim smo za njihova izvajanja zelo hvaležni. Izmed poslušalcev se je oglašil k besedi g. Janez Kozman, posestnik iz Bitenja. Izjavil je, da tukajšnjim kmetom primanjkuje pašnikov in planin za napredno živinorejo. Povsod so se v naši državi vsled agrarne reforme začeli razdeljevati travniki in gozdovi, samo v našem Bohinju se to ni zgodilo, češ da planine in gozdovi verskega zaklada po se-

danjem zakonu ne spadajo pod agrarno reformo. Ako sedanjí zakon tega ne dopušta, naj se ga spremeni v prid našega kmetijskega življa. Veliko je kmetov, ki nimajo nobenih planin in so navezani samo na pašo v dolini. Te je majhno in je zelo ovirana vsled velikega avtomobilskega prometa po cestah. Drugi, kateri pasejo po planinah, imajo samo servitutno pravico po gozdovih verskega zaklada. Ti se vedno bolj zaraščajo, ker jih ne smemo trebiti. In nekateri pravijo, da bo še ta servitutna pravica vzeta. Marsikdo nima drv za kurjavo, ne stelje, o stavbenem lesu niti ne govorimo. Nujno je, da dobimo od šumske uprave toliko planin in gozdov, kolikor jih rabimo in to brezplačno ali proti majhni odškodnini. Obstoj bohinjskega kmeta brez planin je nemogoč.

Razno.

(Kamnik.)

V Podgorju pri Kamniku smo pokopali 15. januarja vdovo Marjeto Juteršič, znano pod imenom »Spanova teta«, v starosti 84 let. Njeno stalno telesno zdravje se je kaj lepo spajalo z zdravjem njene duše, ki se je izražalo predvsem v mladim življenju. Pokoj njeni duši, preostali naše sožalje. — Letos bomo praznovali 200 letnico, odkar je bila sezidana naša župna cerkev na Šutni. To in ono bi bilo treba pri cerkvi popraviti, kar je z občasno popravil, a vsega ne bo mogoče, smo pač prisiljeni, da se omejimo na najpotrebnejše. Glavno prenovljenje župnije bomo skušali postaviti na duhovno plat — z desetletnim misijonom v letošnji jeseni pod vodstvom gg. lazaristov.

»Čevljar baron«

(Št. Gotard)

Na novega leta dan so gasilci priredili v cerkveni dvorani veselo sprevoigro »Čevljar baron«, ki se je izvrstno obnesla. Nabito polna je bila dvorana kakor malo kdaj. Našim igralcem ni bilo pretežko hoditi tri četrti ure daleč k vajam v snegu in mrazu. Hvala tudi gosp. organistu, ki jih je v petju dobro izučil. Kakor se čuje bodo dne 28. jan. ponovili to igro v Motniku. Prijatelji poštenega razvedrila na svidenje v Motniku!

RADIO

Program Radio-Ljubljane od 25. januarja do 2. februarja 1934.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13.00 Plošče. — Četrtek, 25. jan. 18.00 Predavanje za kmet. gospodinj. 18.30 Srbohrvaščina. 19.00 Pogovor s poslušalci. 19.30 Plošče po želji. 20.00 Prenos iz Belgrada. 22.00 Čas. poročila, Radio jazz. — Petek, 26. jan.: 11.00 Solška ura. 18.00 Plošče 18.30 Izleti za nedeljo. 19.00 Predavanje. 19.30 Predavanje. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas. poročila, angleška glasba. — Sobota, 27. jan.: 18.00 Plošče. 18.30 Zabavno predavanje. 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu. 19.30 Znanjji politični pregled. 20.00 Lahka gl. 20.45 Adamčeve otroške pesmi. 21.15 Klavirni solo. 21.45 Čas. poročila. 22.05 Radio-jazz. — Nedelja, 28. jan.: 7.30 O zidavi jam za kisanje krme. 8.15 Poročila. 8.30 Gimnastika. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Božične pesmi. 10.00 Zdravstveno predavanje. 10.30 Slovenske narodne. 11.15 Slovenska glasba. 16.00 Smernice za ureditve in vodstvo naših kmetij. 16.30 »Dover-Cala« veseloigra. 17.30 Reproducirani valčki. 20.00 Prenos opere iz Ljubljane. — Ponedeljek, 29. jan.: 18.00 Gospodinj. ura. 19.00 Poročila za inozemstvo. 20.00 Ura slovenske moderne glasbe. 21.15 Citre in kitara. 22.00 Čas. poročila, Radio-jazz. — Torek, 30. jan.: 11.00 Solška ura: Higijensko predavanje. 18.00 Otroški kotiček. 18.30 Glasbene slike v reproduc. glasbi. 19.00 Francoščina. 19.30 Potovanje po južni Srbiji. 20.00 Glasbeno predavanje. 20.30 Radio orkester. 21.15 Narodne pesmi. 22.00 Čas. poročila. 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 31. jan.: 18.00 Komorna glasba. 18.30 Radio orkester. 19.00 O narodni vzgoji. 19.30 Literarna ura. 20.00 Vokalni koncert. 20.30 Vokalni koncert »Ljubljanskega zvena. 21.30 Bolniškov Šrmeč kvartet. 22.15 Čas. poročila, plošče.

Naročajte »Domoljuba«!

Smilijo se nam

Zasluge slovenskega delavstva se je v zadnjih 3 letih zmanjšal za okroglo 250 milijonov dinarjev letno. Strašna je ta številka pri tako majhnem narodu. Posebno dobro se našemu delavcu še itak nikoli ni godilo, toda v zadnjih treh letih ga je zajela taka kriza in beda, kot je morda še nikoli v naši zgodovini ni preživljal. Ako pred vojno ni dobil dela in jela doma, je šel na Westfalsko ali v Ameriko, a danes —? Desetstotič so s družinami vred sploh brez vsakih dohodkov, a onim, ki so za enkrat še zaposleni, se je zaslužek tudi občutno skrčil. Kakor smo dejali: za okroglo 250 milijonov ali za celo tretjino so se zmanjšali letni dohodki našega delavstva.

V takih časih bi moral ves narod napeti vse sile, da reši svoj, za kmetiškim najštevilnejši stan npravnega in telesnega propada. Predvsem bi bila seveda dolžnost delavstva samega in njegovih številnih organizacij, da osredotočijo prav vse svoje sile in pozornost na to vprašanje. V tem pogledu so oni na boljšem nego kmet, kajti ta stoji danes prav za prav praznih rok pred težkimi vprašanji, ki ga tarejo, dočim ima delavec še vedno vse svoje strokovne organizacije, svoje bolnišnice in nezgodno zavarovanje, svojo »Delavsko zbornico« itd., ki bi mu v teh težkih časih mogle in morale stati ob strani s svetom in dejanjem, pa tudi z moralno, npravnoporo. Tudi ta v takih težkih časih ni brez pomena in vrednosti. Da, upamo si trditi, da je ravno moralna upora prav posebno potrebna, da obvaruje ta važni in številni stan pred obupom in z njim združenim npravnim propadom, ki ga potem ne bo mogoče tako lahko ozdraviti.

Toda — kaj vidimo? Socialistično delavstvo, ki ima med slovenskim delavstvom večino,

si je ustvarilo pred par leti svojo kulturno organizacijo po vzoru naše »Družbe sv. Mohorja«. Ta organizacija se imenuje »Cankarjeva družba« in izdaja letno za 20 Din po 4 knjige. Vsak razsoden človek bi pričakoval, da bo ta družba izdajala v teh težkih časih knjige in spise, ki bi se pečali z obupnimi gospodarskimi in socialnimi vprašanji delavstva, ki bi iskali izhodov in pomoči v tej bedi, ki bi nudile delavstvu vsaj moralno uporo, da preločte ta huda leta s čim manjšo škodo. Sto in sto vprašanj je, s katerimi bi se morale danes delavske organizacije pečati ter jih reševati, sto in sto vprašanj, ki ženejo može in žene v obup, nedolžne otročice pa v počasno umiranje.

In kaj smatrajo naši dobro plačani socialistični delavski voditelji v tej obupni bedi delavstva za najvažnejše in najnujnejše? Ne kruh, ne pravno varstvo, ne trdno sklenjenost delavskih vrst, ne vzajemno pomoč, temveč — brezverstvo. Ne zanimajo jih solze obupanih mož, žena in sestrinanih otrok, ne zanima jih dejstvo, da je tretjina delavstva brez dela in jela, ostali dve tretjini pa da sta na milost in nemilost izročeni brezobzirnemu izkoriščanju tujega kapitalista, ne, to ni za site socialistične voditelje važno, to ni nujno, najpotrebnejše je po njih mnenju iztrgati tem ubogim ljudem iz src še zadnjo tolažbo, še zadnjo oporo, to je — vero.

To nam jasno dokazujejo knjige te čudne delavske »kulturne« organizacije. Ze vsa leta svojega obstoja izdaja namreč po večini knjige, ki naj ubogemu delavcu zamore v srcu vsak verski in sploh plemeniti čut. Višek je pa doseglja ta družba lani in letos. Lani je izdala knjigo umazanih »pravljic«, ki naj že v nedolžnih otroških srcih na najbolj podel način zamore vsak verski čut in jim vzbude sovraštvo do vere in

do Boga, letos je pa izdala posebno knjigo, kjer se na »znanstveni« način dokazuje, da je Bog le izmišljotina bogatinov, duhovniki pa njih aleparski priganjači. Kaj briga te delavske »kulturnosce«, da je resnična znanost že pred več kot polstoletjem temeljito obračunala in pomnila s tako »znanostjo«, ki je danes noben resnično izobražen človek ne jemlje več resno, za naše ubogo delavstvo bo po njih mnenju še vedno dobra. Glavno je, da pomaga ubijati verski čut, vse drugo je postranskega pomena.

Da, smilijo se nam tiste naše delavske vrste, ki žal stoje pod vplivom tega umazanega tiska in te grde špekulacije ter, ne uvidevajo, da jim voditelji, ki dobro žive, nudijo namesto kruha kamen in namesto ribe — škorpiona. Ne vprašujemo teh ljudi, koliko lačnih delavcev bo s tako umazanijo nasičenih in koliko obupanih brezposelnih bo prišlo do dela, vprašujemo pa vse pošteno ljudstvo, če ni zločin ubijati v srcih največjih revežev še njih zadnje upanje, njih zadnjo tolažbo, njih zadnje pribežališče — Boga in Stvarnika.

Pošteni slovenski očetje in dobre slovenske matere, pazite na svoje sinove in hčere, da jih ne zastrupi v teh težkih časih še strup takega umazanega tiska, ki mora požgati v človeškem srcu še zadnja plemenita čustva, ki jim jih še ni zamoril naš čas sam. O, ko bi plemeniti Cankar vedel, v kakšne grde namene zlorabljajo danes njegovo veliko ime.

Virgilij:

Ura

Ustavi se ura,
nikamor ne gre;
odbila bo ura,
odbilo srce;
ostane utečeno
do zadnjega dne.

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Brez vpliva je bil pa komunizem v tretji največji industrijski državi sveta, to je v Angliji. Čeprav se je tam R. Owen razvil kakor smo videli spredaj, v polnega komunista in je ustanovil tudi mnogo komunističnih družb, pa njegovi nauki vendarle nikakor niso mogli zajeti širših množic in niti vplivati ne nanje. Dokler je industrijski razvoj na Angleškem cvetel, se namreč tudi delavstvu ni godilo preslabo, ko se je pa pojavil zastoj in z njim kriza ter so skušali podjetniki prevladati vse posledice krize le na delavstvo, to ni iskalo rešitve v brezbožju, revoluciji in komunizmu, temveč v — samopomoči. Začeli so v svojo obrambo snovali velike delavske zveze, »Trades-Unions«, ter se z njimi borili za svoje pravice, če drugače ni šlo, tudi s stavkami ali štrajki, ki so ravno angleškega izvora (strikes). Razen tega so že jako zgodaj segli tudi po zadržanju in si kmalu zgradili cvetoča konsumna društva, zavarovalnice, hranilnice, stanovanjske zadruga itd. Tako so postali angleški delavci brez komunističnega evangelija hitro najbolje organizirani in so si tudi ravno s pomočjo take, zgolj gospodarske in strokovne organizacije, ustvarili izmed vsega evropskega delavstva najugodnejše življenjske pogoje. Le nekaj časa so si skušali pomagati tudi s političnimi sredstvi in so započeli precej živahno politično gibanje — imenujemo ga kartistično — ki je pa ohranilo vedno strogo krščanski značaj, a je že sredi preteklega stoletja zopet zaspalo.

Tako vidimo, da je že prva polovica preteklega stoletja položila nekatere temelje modernemu delavskemu gibanju sploh in komunističnemu še posebej. St. Simon, Fourier in Owen, zlasti pa Babeuf, Blanqui in Weitling so oznanjali od liberalnega kapitalizma izkoriščenemu delavskemu ljudstvu brezbožni komunizem kot edino odrešilo sredstvo, francoski delavci so si ga skušali priboriti s pomočjo revolucionarnih političnih organizacij, dočim so si angleški delavci med tem sami pomagali s strokovnimi, zvezani in združeni. Večina neukega nemškega delavstva je pa talvala še v veliki nezavednosti in ga je razen tega tiščala k tlom tudi trda pruska policijska pest. Vendar je bil led za komunizem vsaj za silo prebit že tudi tu. Čeprav so se razni propovedniki komunizma med seboj še precej razlikovali v svojih naukih in si je delavstvo v glavnih evropskih industrijskih državah skušalo pomagati na razne načine, so bile delavske množice proti koncu prve polovice preteklega stoletja vendarle že kolikor toliko prebudene in razgibane ter so kar nekako čakale moža, ki bi ustvaril temu raznolikemu gibanju in stremljenju enoten in stalni pravec. In ta mož se je pojavil ravno o praviem času v osebi — Karla Marxa.

4. Karel Marx in marksizem.

Karel Marx, sin nemškega židovskega advokata, je bil rojen l. 1818. v Trierju. Vzgojen je bil že od doma popolnoma svobodomiseln, vendar je vse življenje obdržal prav izrazito židovsko naravo. Studiral je v Bonnu in v Berlinu pravo, zraven se pa jako pridno pečal tudi z zgodovino in modroslovjem, ki je imelo tedaj v Nemčiji vori, zlasti še krščanstvu, strupeno sovražni značaj. Po dovršenih naukih je prevzel l. 1841. uredništvo lista »Reinische Zeitung« v Kölnu, kjer je še pobijal komunizem, toda zaradi revolucionarnega mišljenja so ga odelovali in l. 1843. se je preselil v Pariz. Tam se je seznanil s komunističnimi nauki in studiral gospodarska ter socialna vprašanja. Poskusil je izdajati poseben nemški list, ker pa ta ni uspeval in ga je policija izgnala, se je preselil kmalu v Belgijo (v Bruselj). Tu je napisal par knjig in sodeloval pri nekaterih tamošnjih listih že v docela komunističnem duhu. L. 1847. je sklical nekdanja pariška komunistična »Zveza pravičnikov«, ki se je bila medtem preselila v London, prvi med-

narodni delavski shod. Marx je zanj sestavil s svojim dolgoletnim prijateljem in sodelavcem Frider. Engelsom znameniti »Komunistični manifest«, ki ga je zveza res sprejela za svoj program in se tudi preimenovala v »Zveza komunistov«, a manifest sam je ostal do današnjega dne nekaj glavni komunistični evangelij. Marx je bil tedaj izgnan tudi iz Belgije, naker se je za stalno preselil v London.

Ko je izbruhnila spomladi l. 1848. po večini evropskih držav revolucija, je odhitel Marx najprej v Pariz, nato pa v domovino in začel izdajati tam list »Neue Rheinische Zeitung«. V njem je navdušeno proslavljal revolucijo, zagovarjal komunizem in pisal o tedanjih političnih vprašanjih, pa če je imel o njih kaj pojma ali ne. Strastno je napadal Slovence, zlasti Čeha in Jugoslovane in moč, ki naj velja kot nekaj osvoboditelj tlačnih slojev, je surovo in hedasto, a z vsem ognjem zagovarjal najbolj kruto nadvlado Nemcev in Madjarov nad Slovani. Obljubljal je, da bodo »junaški« Madjari kmalu vse te bikoglave narodčiče (t. j. Slovence) uničili z njih imenom vrede. Trdil je, da je naravna usoda majhnih narodov, da se puste razdrobiti in izsesati od svojih močnejših sosedov, ker itak nimajo pravice do samostojnega narodnega obstoja. Z domisljavo vsevednostjo je na dolgo in na široko napadal osvobodilna prizadevanja tlačnih Jugoslovancev, a moč je naše razmere poznal tako temeljito, da je imel pandurje za poseben jugoslovanski narod, Albance, Arnavte in Skiptarje za tri razne narode, vse te skupaj pa s Čehi vred za — Jugoslovane in za — »capine« (= Lumpengesindel). V svoji židovsko-nemški oblastnosti se je bil zaletaval celo v nas Slovence, čeprav nas je poznal tako dobro, da je našel Slovence že l. 1848. cele 3 milijone in jih delil v — Korošce in Hrvate.

Revolucija l. 1848. je bila pa že naslednje leto udušena in tedaj je moral tudi Marx z Engelsom vred zbežati iz domovine. Naselil se je v Londonu, kjer je igral v »Zvezi komunistov« glavno vlogo, dopisoval v nek ameriški list in temeljito proučeval gospodarska vprašanja. Obenem je pa sodeloval tudi pri snovanju mednarodnih delavskih organizacij, čeprav je s svojo oblastno naravo povzročal večkrat le hude medsebojne prepire. Plod njegovih gospodarskih proučevanj je znamenito delo »Kapital«, katerega prvi, najvažnejši del je izdal še sam l. 1867., ostala dva pa že po njegovi smrti prijatelj Engels. V Londonu je živel jako skromno od pičlega pisateljskega zaslužka. Umrl je l. 1883., toda njegov duh živi še vedno, saj je postal znanstveni utemeljitelj moderne socializma in komunizma, na katerega prisegajo še danes milijoni.

Ker je ravno na Marxove nauke, kakor jih je oznanjal in utemeljil zlasti v svojih dveh najvažnejših spisih, to je v »Komunističnem manifestu« in v »Kapitalu«, zgrajen mogočen razmah komunističnih strank, to je poznejše socialne demokracije in današnjega boljševizma, je za njegovo razumevanje in ocenjevanje neobhodno potrebno, da si jih vsaj v glavnih obrisih tudi podrobneje ogledamo.

Podlago Marxovim naukom ali marksizmu tvori brezversko modroslovje, kakršno je cvetelo v začetku preteklega stoletja zlasti v Nemčiji. Najvplivnejši tedanji modroslovec je bil G. W. Hegel (1770—1831), ki je trdil, da ni na svetu nič stalno dobrega, lepega in resničnega, temveč da se vse neprestano razvija in izpreminja (to izpreminjanje je nazval dialektika). Kakor rastlina iz semena in seme nato zopet iz rastline, tako se porajajo tudi vedno nove misli (ideje), ki so osnova vsega stvarstva, zato imenujemo njegovo modroslovje tudi idealistično. Le to, kar v tistem trenutku slučajno obstoja, je tudi dobro in resnično, torej tudi laž, krivica, nasilje, znota. Nekak zunanji izraz tega, kar obstoja, kar je pametnega in resničnega, imamo v državi. V njej imajo svoje temelje tudi vera, pravica in pravo. Država je Heglu, kakor tudi še danes komunistom in fašistom, nekaj bog, dočim ni posameznik, oseba nič.

RAZNO

Za boljše nadzorstvo v rudnikih. Po strašni rudniški nesreči na Českem, ki je zahtevala 150 žrtve, je českoslovaška vlada sklenila popolnoma spremeniti zakonodajo, ki je dozdaj urejevala upravo in nadzorstvo rudnikov. Predvsem bo moralo od sedaj naprej biti omogočeno delavskim zaupnikom, da prisostvujejo tudi v komisijah in ogleh pri odprtih ali ureditvi novih rogov.

Nekoč cvetoča českoslovaška tekstilna industrija je danes precej na robu propada. Preko 300 blagovnih tovarn je zaprlo svoje obrate. Nad 100 tisoč tekstilnih delavcev je brez dela. Mnogo českih tovarn za blago je preneslo svoje obrate v Jugoslavijo, kjer v tem pogledu rožice lepo cvetijo. Škoda samo, da delavcev ne plačujejo, kakor bi lahko, dočim gre dobički fabrikantov v milijone.

Proti nameravanemu znižanju plač so te dni demonstrirali obč. uslužbenci pred magistratnim poslopjem v francoskem Parizu.

Sum kaznivih dejanj (komunizma) še ni razlog za odpust iz službe, prav tako ne more biti razlog odpusta nezakrivljena aretacija. Tako je odločilo v nekem slučaju okrajno sodišče v Ljubljani.

20 milijonov prebivalstva živi v Italiji od polakega dela. So to največniki-koloni, ki obdelujejo zemljo, lastniki, razni grofje in plemiči pa brez dela žive razkošno po mestih, vilah in gradcih.

Te dni je minulo deset let, kar je bil učitelj Karl Seitz (Zajec) današki župan. Zajec je socialist.

Povprečni dohodki pri OUDZ (Osrednjem uradu zavarovanja delavcev) so značali za enega člana v letu 1922 — 303.15 Din., v letu 1931 pa že 493.92 Din. Izdatki, kakor za upravne stroške, hranarino, zdravila, oskrbe v bolnišnicah, ambulatorijih, babsko pomoč, zdravniške itd., pa so v povprečju značali na leto za člana v letu 1932 235.48, v letu 1931 pa 509.51 Din. V letu 1922 je bilo zavarovanih pri OUDZ 51.021 moških in 17.341 žensk, do leta 1931 je naraslo število moških članov za 10.063 ali 19.72%, število ženskih pa za 13.423 ali 77.41%. Vzrok je v tem, ker podjetja moške moči odpuščajo in sprejemajo v delo ženske, ki so seveda znatno ceneje.

Posode s pepelom gospojnega boljševskega pravaka Lunačarskega so 2. januarja spravili v neko steno moskovskega Kremļa.

„Domoljub“ se bori za vse Slovence, kdo se bo ta mesec boril zanj?

Imaš li bolečine

v obrazu?
po vsem telesu?
Ali rabiš mazilo,
ki krepi in jači?

Ali te muči

glavobol? Zebobol?
Trganje?
Želš ti najboljše za zoba,
kožo, glavo?
Ali si preveč občutljiv za
hladen zrak?

Vporabljalj Elsalfuid!

Pravi Fellerjev Elsalfuid se dobiva v lekarnah in zadevnih trgovinah po
Din 0'— Din 9'— in Din 26'— Po pošti najmanj 1 zavo (9 poskusnih ali
Din 6 dvojnih ali 2 veliki specijalni steklenici) za 58 Din, dva taka zavo a 102 Din
pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stub ca. Dona, Elzatr 10, (Savsko ben.)
Odobreno po ministertvu soc. pol. in narod. zdravja, Sp. št. 109 z dne 24. III. 1982.
Zapomni! Elsalfuid ostane Elsalfuid!

A. Kopitar:

Predpusna

Maščuješ se — ti je sladko.
Vračuje se ti — pa grenkó!
Tako sta oni dan večela
prelepi žan, še lepša Špela.

Priklanja se presrečni žan,
naznanja, da zamenja stan:
»Zagledal Špeli sem se v lice,
bi naju vzeli na oklice?»

Prijazno župnik se smehlja,
pozna pač dobro že oba:
»Me veseli, nevesta Špela,
li res bi rada žana vzela?»

»Ne maram ga, gospod Anton,
ne za denar, še manj zastoni:
je v mlako stopil s tako silo,
da vse okropil mi je krilo!»

Osrmočen, potrt je žan,
a premeten in ves pretkan
si maščevanje kot zasnuje,
takoj nevesti beseduje:

»Prelepo lepa Špelica,
poglej prelepa Jurja dva:
okropil prej sem tvoje krilo,
ti kupim zdaj najlepšo svilolo»

Minila nista tedna dva,
pred župnikom sta spet oba.
Nevesti zdaj se smeje lice,
saj komaj čaka na oklice.

»Zares kristjan si, ženin žan,
odpuštil si ji oni dan?
Preudari zrelo in pošteno:
li hočeš Špelo res za ženo?»

»Ne maram je, gospod Anton,
ne za denar, še manj zastoni:
tako je Špela zadnjič rekla,
zato se danes je — opekla!»

Pa kdo razume naj ta svet?
Po tednih treh prišla je spet
pred župnika dvojica onda:
oklice v tretje mu prinaša!

Gospod Anton se razardi
in kakor vron mu glas doni:
Ob pamet sta? Kako naj baram?
»Oklicev danes jaz ne maram!»

Za malo denaria

malo muzike

Pametno varčevanje ni bilo nikdar tako
potrebno kot v sedanjih težkih časih. Pametno
varčevati pa pomeni dajati na stran od onega,
kar brez posebne škode za svoje gospodarstvo
lahko utrpim. Nes pametno pa je varčevati tam,
kjer lahko radi tega nastane za gospodarstvo
neprecenljiva škoda. In tako nes pametno var-
čujejo oni, ki z izgovorom na krizo in pomanj-
kanje denarja znižujejo zavarovane vsote za
požar daleko pod dejansko vrednost svojih
poslopij. Taki ljudje ne pomislijo, da jim more
zavarovalnica po požaru izplačati tudi daleko
manj, kot pa znaša škoda. Zavarovanje v teh
časih nalaga res težke obveznosti, a še težje
bo gospodarju, ki pogori, a ima poslopja pod
vrednostjo zavarovana. Zato se posvetujte
pred vsakim znižanjem s krajevnim zastop-
nikom naše domače Vзајемне zavarovalnice
in prepričani ste lahko, da vam bo svetoval
le ono, kar je v vašo korist.

1'

Mali oglasnik

Vaša drobna vrtica ali čje prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebščine ali prodajajo svoje pridelke ali
iskajo poslov oziroma obrtniki pomočnikov
ali vavencev in narobe

Služba pastirja

dobi 12-15 letni deček,
dobrih krš, staršev,
tako — Poizve se v
obštinski pisarni Div
Mar. v Polju pri Ljublj.

Več tisoč- krat preiz-
kušeni Ba-
rometer vedno na raz-
pologo. — Din 5' — v
znankah na naslov:
Barometer. Ljubljana,
pošti predel 18.

Kakup, prodaja

branih knjižic
Augustin. Ljubljana,
Aleksandrova c. 4

Valenca za mizarstvo
obrt sprej-
mo. Hrana in stano-
vanje v hiši. — Alojz
Moljk. Gor. Logatec.

Posestvo z gospodar-
skimi po-
slopi, redi 5 glav ži-
vne, napredaj - Naslov
pod štev. 722.

Govori ali mišlinico

v dobrem stanju kupim.
Ponudbe z opisom in
ceno na u ravo pod
štev. XII/17/718

Slamo kupim Naslov
pri Gospodarski
zastrugi Dravje.

Čebelarji! Vse čebe-
larske po-
trebščine, prvovrstne
Vam nudi najceneje
Fr Stupica, železnina
in zaloga pojedelskih
strojev v Ljubljani. Go-
sposvetska c. 1. Ku-
ujem čidi: vosek, staro
železo in druge kovine.

Novo kuharsko knjižico
za 10 Din razpošilja
uredništvo knjižice,
Rožna dolina c. XVI/20

Beklo za kmetiška dela
sprejme Narobe
Janex. Daljna vas št. 5,
p. Skofljica.

Gotovo ne veš,

da je v Čehoslovaški prepovedano šoferjem ka-
diti med vožnjo, ker so se zgodile vsled nepažnje
že avtomobilske nesreče,

da je dandanes v Ameriki nad štirinajst mili-
jonov ljudi, ki so odvisni od javne dobrodelnosti
in podpore,

da je bilo lani na angleških šolah podeljeno
revnim otrokom, nad 400.000 po številu, nič manj
kot 62 milijonov kosil,

da povprečno izobražen človek uporablja 2 do
3 tisoč besed, med tem, ko n. pr. gospodinu delavcu
zaodstuje 700 besed,

da črv nima ušes in ne more slišati, zato je pa
njegov živčevje tembolj občutljivo za tresljaje, ki
jih povzroča zvok,

da je takozvana »Zveličavna armada« v 40 letih
svoje obstoja oskrbela raznim brezposelnim in
drugim revežem enajst milijonov prenočišč in to le
ženskam,

da imajo v Ameriki 17 milijonov telefonskih
naročnikov, v Nemčiji tri milijone in šele na 3. me-
stu so Angleži z dva milijona 200.000 naročniki,

da človek preživi tudi po več tednov brez vsa-
koršnih jedi, brez vode pa ne vzdrži nad 60 ur,

Za Vas imamo

Vlečno D 65 Ustare D 18
Menzel D 55 Harmonika D 69
Tembure D 68 Gramofon D 65

Zahlevajte brezplačni katalog:
MEINEL & HEROLD
Izvarna glasbi, prodava
podružnica WARTHO 41 107

Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak

Urednik: Jože Košček

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čet

ZA SMEH

»Ko sem kupila to mačko pri vas, ste trdili, da
je izvrstna za podgane. Pa se jih niti ne dotakne.«
»No, ali ni potem izvrstna za podgane?»

Mela bi se rada omožila in je o tem razprav-
ljala z očetom.

»Pomislil, dekle,« je dejal oče, »tvoj fant za-
služi komaj po 150 dinarjev na teden.«

»Je že res, oče, ampak če se imata dva rada,
teden tako hitro mine!»

Ravtar je prišel v mesto ter šel opoldne v re-
stavrčijo na kosilo. Ko je gostilničar opazil, da
gost zmačuje z glavo, je prihitel k njemu ter ga
vprašal, če ni morda kaj v redu.

»Pravkar premišlujem, kako dobrosočen je
moral biti človek, ki je zaklal tega petelina.«

»Zakaj pa, prosim?»

»Ker se je gotovo deset let pomisljal, bi ga li
zaklal ali ne.«

»Prosim kos mila, ampak takega, ki posebno
diši,« je dejal Pepek, ko je prišel v prodajalno.

»Čemu pa tako zelo dišečega?»

»Zato, da bodo mati vedeli, da sem se res
umil in me ne bodo še enkrat oribali, kakor zdaj
skoraj vsako jutro.«

Rakar: »Pes, katerega sem kupil pri vas, vso
noč laja.«

Prodajalec: »Ali ste že poskusili ostati po-
konci in se z njim igrati?»

»Mati, nekaj denarja bi potrebovala, recila
očetu zanj!«

»Le sama mu recil Saj se boš kmalu močila
in zato ti je treba, da se tudi takim stvarcem pri-
učiš...«

Gospa: »Ali vam nisem rekla, da pazite, kdaj
bo mleko vzkypelo?»

Kuharica: »Saj sem pazila. Bilo je točno pol
osmih.«

Trevn je vzel v službo novo tajnico in par
tednov potem ga je vprašal prijatelj trgovec, kako
je zadovoljen z njo.

»O, zelo brhito dekle,« je odvrnil Trevn, »vse
v pisarni je opravila v tak nered, da bi zdaj sploh
ne mogel nič opraviti brez nje.«

Bilek se je nastanil v nekem zimskem letovi-
šču. »Ste zadovoljni s potrežbo?« ga je vprašal
drugo jutro lastnik.

»Zal mi je, da nisem prišel vsaj en mesec pri
vam.«

»Zelo laskavo za moje podjetje, gospod.«

»Mislim da ne,« je hitro popravil Bilek, »ho-
tel sem le reči, da bi bilo bolje, ako bi bil ta jaja,
ki so mi jih prinesli, pojedel vsaj en mesec prej.«

»Pomislil, moja žena se je naveličala psa in
ker ga ni hotela dati konjedercu, mi je naročila,
naj ga peljem po mestu ter ga vodim po raznih
ulicah, da ga končno izgubim.«

»In si ga tudi izgubil?»

»Kaj šel Če bi ne bil sledil psu, bi niti sam ne
bil več našel domov.«

Obtoženec: »Imam priče, ki bodo to dokazale.«
Tožnik: »Jaz imam pa priče, ki bodo pričale,
da takrat sploh ni bilo nobenih prič zraven.«

k »Dobrepotje in okolice«. Dobrodelno
društvo »Varstvo« v Ljubljani je pod tem na-
slovom izdalo 1. zvezek zbirke narodnih pesmi,
ki jih je zbral in harmoniziral znani nabiralec
nar. pesmi Franc Kramar. Celotna zbirka bo
izšla v 3 zvezkih, vsak bo obsegal okrog 40
pesmi. Prvi zvezek obsega cerkvene in nabožne,
sledile bodo prigodnice, kolednice, vojaške, po-
smrtnice itd. Pesmi moramo priporočiti vsa-
komur. Cena zvezku je 10 Din, po pošti 1 Din
več. Kdor naroči in naprej plača vse tri zvezke
jih dobi za 25 Din. Naročila sprejema Dobro-
delno društvo »Varstvo« v Ljubljani, Tyršova
(Dunajska) cesta 34. 17